

Bestuursrapportage 2022-2

Periode 01-01-2022 t/m 31-08-2022

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
HOOFDSTUK 1 SAMENVATTING	4
1.1 BELEIDSDOELSTELLINGEN	4
1.2 RISICO'S	5
1.3 FINANCIËLE PROGNOSE	6
HOOFDSTUK 2 ONTWIKKELINGEN	8
HOOFDSTUK 3 PROGRAMMA'S EN BEDRIJFSVOERING	9
3.1 ALGEMEEN	9
3.2 PROGRAMMA VEILIGHEID	9
3.3 PROGRAMMA WATERSYSTEMEN	13
3.4 PROGRAMMA AFVALWATERKETEN	18
3.5 BEDRIJFSVOERING	24
HOOFDSTUK 4 FINANCIËLE RAPPORTAGE	27
4.1 EXPLOITATIE	27
4.2 FINANCIERING	29
4.3 RESERVEPOSITIE EN VOORZIENINGEN	29
4.4 RISICOMANAGEMENT	30
4.5 WATERSCHAPSBELASTINGEN	32
4.6 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	33
4.7 VERBONDEN PARTIJEN	34
4.8 OVERIGE KENGETALLEN	34
SUPPLEMENT 1 ZUIVERINGSRENDEMENTEN.....	35
SUPPLEMENT 2 RAPPORTAGE NAAR LASTEN- EN OPBRENGSTENSOORTEN	37

Inleiding

Voor u ligt de tweede bestuursrapportage van 2022. Deze periodieke rapportage schetst actuele beleidsontwikkelingen en gaat per programma in op afwijkingen op de begrotingsdoelen, het investeringsvolume, de investeringskredieten en de exploitatiebudgetten. Alle prestaties zijn gerelateerd aan de begroting voor 2022 en het Waterbeheerplan 2022-2027. Daarnaast wordt er middels een dashboard gerapporteerd over het HWBP-programma. Deze is als aparte bijlage toegevoegd. In de rapportage lichten we ook de relevante ontwikkelingen in de bedrijfsvoering toe. We sluiten de rapportage af met een financiële verantwoording. In het eerste supplement gaan we nader in op de prestaties van onze rwzi's.

Wij vertrouwen erop dat u met deze rapportage voldoende inzicht krijgt in de besturing van ons waterschap.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 presenteren we eerst een samenvatting, waarin we, naast afwijkingen in uitvoering van beleid, ook de prognose van het exploitatiebudget en het geprognosticeerde netto-investeringsvolume vermelden.

In hoofdstuk 2 informeren wij u over de belangrijkste in- en externe ontwikkelingen en de mogelijke effecten daarvan op het beleid en de bedrijfsvoering van het waterschap.

In hoofdstuk 3 geven wij u de voortgang van de gestelde beleidsdoelen. Verder beschrijven we in dit hoofdstuk de belangrijkste ontwikkelingen in de bedrijfsvoering.

Hoofdstuk 4 bevat de financiële rapportage over de afgelopen periode. Naast de verwachte lasten en belastingopbrengsten wordt het verwachte resultaat ultimo 2022 aangegeven.

De bestuursrapportage sluiten we af met het supplement 'Zuiveringsrendementen' en een supplement 'Rapportage naar lasten- en opbrengstensoorten'.

Hoofdstuk 1 Samenvatting

1.1 Beleidsdoelstellingen

Het Waterbeheerprogramma 2022-2027 is op 21 december 2021 door het algemeen bestuur vastgesteld. Dit programma geeft de beleidsdoelstellingen voor de komende zes jaar aan.

In deze rapportage wordt per programma de voortgang van het vigerende Waterbeheerplan weergegeven.

De uitvoering van het beleid - zoals vertaald in doelstellingen en maatregelen in de Begroting 2022 - verloopt in grote lijnen volgens de planning.

Programma Veiligheid

In het tweede triaal zijn belangrijke mijlpalen voor het HWBP bereikt:

- In het tweede triaal van 2022 heeft het algemeen bestuur het nieuwe Programmaplan HWBP 2022-2027 vastgesteld. Het nieuwe programmaplan geeft de koers, de aanpak en de werkwijze weer voor het HWBP-programma en de projecten van het waterschap.
- Voor het project Rijnkade is de planuitwerking afgerond en is het Projectplan Waterwet vastgesteld en inmiddels onherroepelijk. Het waterschap heeft de subsidiebeschikking gekregen voor de realisatiefase van de Rijnkade.

Fase 1 van het project overstromingsinformatie is nagenoeg gereed, in het derde triaal wordt het voorstel voor fase 2 van het project aan het Algemeen Bestuur voorgelegd.

Bij de investeringen is er een verwachte afname in de netto uitgaven i.v.m. lagere HWBP-projectuitgaven en minder uitgaven op groot-onderhoud.

Programma Watersystemen

Door het opheffen van corona-restricties ervaren we een inhaalslag waarbij er veel energie loskomt en voortgang wordt geboekt. Dit vraagt veel, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Om door de opgelopen vertraging geen problemen te krijgen met subsidie-deadlines zijn verlengingsverzoeken ingediend. Deze zijn grotendeels toegekend, maar zijn desalniettemin krap. In overleg met de gemeenten is de aanpak van DPRA/ stresstesten wat vertraagd vanwege de coronasituatie. Ondertussen wordt er op de risicodialogen weer voortgang geboekt en verwachten we dit traject het komend half jaar te kunnen afronden.

De afgelopen drie winterperioden hebben we actief maatregelen genomen om het watersysteem te herstellen en de grondwaterstand weer aangevuld te krijgen. Een belangrijk onderdeel daarvan bestaat uit het langer vasthouden van water in het watersysteem. Dit doen we in samenwerking met de grondeigenaren en in nauwe samenwerking met LTO onder de noemer 'Elke Druppel De Grond In' (EDDGI). In de afgelopen twee jaar zijn er ruim 150 duikerafsluiters en ruim 150 droogtestuwjes in ons beheergebied geplaatst. Door de grote belangstelling en de coronasituatie is er, ondanks dat we al enkele malen hebben bijgeschakeld door tijdelijk personele capaciteit 'vrij te spelen' en in te huren, een aanmeldingslijst ontstaan voor circa 200 nieuwe deelnemers. Aangezien het contact, het bedrijfsbezoek en het maatwerk de belangrijkste succesfactoren zijn, kost het veel tijd en inspanning om de hoge animo te kunnen verwerken. De inzet is verstevigd om alle deelnemers zo snel als mogelijk te kunnen gaan benaderen en in te plannen voor de maatwerkaanpak.

In het voorjaar en met name in de zomer ontstond er een groot neerslagtekort en grote droogte. Er zijn maatregelen getroffen om met waterinlaat, waterverdeling en met stuw- en sluisbeheer de waterstand zo goed als mogelijk op peil te houden en er is een tijdelijk algeheel verbod voor het onttrekken van oppervlaktewater ingesteld. Door het stilstaande water en de hoge temperatuur zijn er waterkwaliteitsproblemen ontstaan waarop de nodige maatregelen zijn getroffen.

De lopende samenwerkingsovereenkomst met de provincie voor uitvoering van maatregelen (SOK) is succesvol afgesloten waarbij gezamenlijk aandacht besteed is aan de grote prestaties die geleverd zijn en de goede samenwerking. De SOK heeft ondertussen een vastgesteld en ondertekend vervolg gekregen. Prestaties en financiering zijn in fiches expliciet gemaakt voor de SOK 2022-2027. Tijdige uitvoering van de KRW-maatregelen vormt daar een onderdeel van.

De voorbereiding van de uitvoering en de verkenningen op inhoud en proces, en de uitvoering zelf vragen veel inzet. Op die inzet is de capaciteit uitgebreid en daarmee komt de voortgang goed op stoom. We zien dat de voorbereiding veel tijd kost terwijl de grote uitgaven in de uitvoering zitten. De uitgaven van het meerjarenbudget zullen daarom in het eind van de planperiode hoger zijn dan in de jaren 2022 en 2023. Deze 'boeggolf' hebben we ook in de vorige planperiodes met de WOK en SOK1 gezien en we hebben de ervaring dat deze is goed is te managen in het meerjarenbudget.

Het gebiedsproces en het uitvoeringsprogramma voor het Achterhoeksplateau/Winterwijk zitten volop in de voorbereiding. In samenwerking met gebiedspartners en medeoverheden zorgen we voor gezamenlijk en tijdige uitvoering van de wateropgaven. Ondanks de grote onzekerheden in het gebiedsproces vanuit het NPLG, worden de wateropgaven proactief in beeld gebracht. Dat betreffen met name de opgaven voor de KRW, het watervoorraadbeheer en de klimaatrobuuste watersystemen. Voor de deelgebieden Groenlose Slinge, Terrasrandbeken en Boven-Slinge worden de wateropgaven in beeld gebracht voor zowel de lange- als de korte termijn. Daarmee loopt het waterschap voorop in de inhoudelijke duiding. Tegelijkertijd zijn we ook al in de uitvoering actief met onder meer beekherstel en grondwateraanvulling (EDDGI). De mix van beleidsmatige verkenningen, inhoudelijke uitwerkingen, ontwerp en uitvoering en het samenwerkingsproces met participatie maakt het tot een complexe opgave.

Het gebiedsproces van de Landgoederenzone kent goede voortgang en verloopt conform planning. Het Interreg project Waterrobuuste steden is succesvol afgerond en met gemeente Arnhem wordt gewerkt aan het stedelijk klimaatprogramma.

Het project Waterrobuuste steden heeft geleid tot nieuwe inzichten, kennisdeling en samenwerkingsvormen op het klimaatrobuust maken van het stedelijk gebied en direct daarbuiten tussen organisaties (gemeente, waterschap, woningbouwvereniging, agrariërs, burgers) en nationaliteiten (Nederland, Duitsland). Middels '6 lessons learned' worden deze door de partners verder verspreidt. Als leadpartner zijn we zeer tevreden over de behaalde resultaten en opgedane ervaringen. Door Interreg/Euregio zijn we gevraagd om als voorbeeldproject in december 2022 de successen te delen met de stuurgroep. Een mooi podium voor WRIJ om internationale samenwerking op het gebied van waterbeheer en veiligheid te benadrukken.

Met de komst van het portfolioteam Stedelijk Water staat de organisatie gesteld om projecten in het stedelijk gebied integraal op te pakken. De afstemming en samenwerking met gemeenten is geïntensiveerd (omgevingsgericht werken) en leidt tot gezamenlijke uitvoeringsagenda's en projecten (o.a. Zutphen, Arnhem, Westervoort en Montferland). De afstemming tussen het tactisch team en de Koers Stedelijk Gebied begint vaart te krijgen.

Programma Afvalwaterketen

De zuiveringen hebben goed gepresteerd. Het werk vindt weer op reguliere wijze plaats, met extra aandacht voor (mogelijk) optredende schaarste in hulpstoffen en onderdelen. Veel effort zit in de voorbereidingen van de aanpassingen van de zuiveringen die een KRW-opgave hebben. Dit geldt ook voor de projecten ten behoeve van energieneutraliteit zoals windenergie en slibgistingen. Het traject om te komen tot de visie en strategie circulaire economie en broeikasgasemissiereductie is gestart. In de breedte van het werk is effect merkbaar als gevolg van macro-economische ontwikkelingen. Dit brengt naast schaarste ook prijsverhogingen met zich mee. Daarnaast vertragen processen en vergt het meer inspanning bij inkooptrajecten.

1.2 Risico's

Risicomanagement is een integraal en onlosmakelijk onderdeel van ons werken. Binnen de programma's worden mogelijke risico's steeds actief gemonitord, opkomende risico's worden tijdig onderkend. Waar mogelijk (dit is afhankelijk van het type risico) worden risico's gemitigeerd met passende maatregelen. In paragraaf 4.4 Risicomanagement zijn de belangrijkste actuele risico's van de verschillende programma's samengevat in één waterschapsbreed overzicht.

1.3 Financiële prognose

Het geprognosticeerde operationeel resultaat bedraagt € -0,6 mln. Het resultaat voor bestemmen ultimo 2022 stijgt hierbij naar € 4,8 mln. positief. Dit heeft te maken met een aantal incidentele meevallers welke betrekking hebben op het lopende jaar.

De initiële begroting 2022 ging uit van een positief resultaat voor bestemmen van € 0,8 mln.

Ten opzichte van de begroting zien we een verhoging van het resultaat met € 4,0 mln. en ten opzichte van Burap 2022-1 een verhoging met € 3,1 mln.

Het verwachte resultaat in totaal en naar taken over 2022 geeft het volgende beeld:

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Baten	110.333	112.068	113.530	57.358	56.172
Lasten	113.832	115.764	114.114	57.807	56.307
Operationeel resultaat	-3.499	-3.695	-584	-449	-135
Dividenden	4.300	5.427	5.427	2.725	2.702
Resultaat voor bestemmen	801	1.732	4.844	2.276	2.567
Inzet BR Huisvesting	347	0	0	0	0
Inzet BR DFB	173	173	173	173	0
Resultaat na inzet BR	1.321	1.905	5.017	2.449	2.567
Bestemmen reserve DFB	1.321	1.905	1.905	1.309	596
Bestemmen vrije reserve	0	0	3.111	1.140	1.971
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0	0

De belangrijkste geprognosticeerde afwijkingen van de lasten en baten worden hieronder toegelicht.

De **baten** (de belastinginkomsten) stijgen met € 1,5 mln. ten opzichte van Burap 2022-1. Bij de watersysteemheffing zien we een stijging van afgerond € 0,2 mln. als gevolg van de geactualiseerde WOZ-waarden. Bij de zuiveringsheffing zien we een stijging van € 1,3 mln. als gevolg van toegenomen VE's bij de bedrijven. In de huidige prognose is voor € 0,3 mln. aan oude kohierjaren opgenomen.

In Burap 2022-1 is aangegeven dat het **dividend** € 1,1 mln. hoger zal uitvallen dan begroot en dat deze extra dividend ten gunste van de taak Zuiveringsbeheer zal komen. In het achterliggende trial hebben zich geen nieuwe ontwikkelingen voorgedaan.

De **overige lasten** bedragen ca. € 0,7 mln. meer ten opzichte van de begroting. De bijdrage van de Provincie Gelderland aan het waterschap is met € 1,1 mln. verlaagd in verband met de afkoop van bestaande investeringen. Zie voor verder toelichting paragraaf 4.6 Incidentele baten en lasten. Daar tegenover staan een aantal meevallers waaronder lagere onderhoudskosten (maaien) als gevolg van droogte, lagere Rijksfactuur en het behoud van de vrijstelling op de afvalstoffenheffing.

De prognose van de **kapitaalslasten** wordt € 0,6 mln. lager dan bij Burap 2022-1 werd verwacht. Op 7 december 2021 heeft het college van D&H ingestemd met een voorstel van de Provincie Gelderland tot afkoop van de bestaande investeringen voor het vaarwegbeheer tegen de boekwaarde van ruim € 10 mln. De afschrijvingslasten die door de Provincie Gelderland wordt vergoed komen hierdoor te vervallen. Voor het wegvallen van de rentevergoeding van de Provincie Gelderland ontvangt het waterschap een eenmalige afkoopsom. Zie voor verder toelichting paragraaf 4.6 Incidentele baten en lasten.

De prognose van de **personeelslasten** blijft per saldo in lijn met de begroting en de ramingen uit Burap 2022-1. De financiële effecten van de meest recente afspraken rondom de nieuwe cao-waterschappen zijn verwerkt in de prognose. Door het later invullen van een aantal vacatures ontstaat een meevaller. De inzet van externe inhuurkrachten neemt evenwel toe. De tarieven voor inhuur zien we verder oplopen. Ook de kosten voor externe werving nemen toe. De kosten voor ARBO-dienstverlening lopen ook verder op. Extra inzet vond plaats op zowel verzuimpreventie als verzuimbegeleiding.

In totaal worden er € 1,7 mln. aan **incidentele baten** verwacht. Als gevolg van een eenmalige afkoop van investeringen Vaarwegbeheer door provincie Gelderland vergoedt de Provincie eenmalig de

eenmalige afkoop van de contante waarde van de rentederving voor de komende 11 jaar ten bedrage van € 1,5 mln.

Daarnaast heeft de Belastingdienst een eenmalige rentevergoeding van € 0,2 mln. uitgekeerd over de btw-teruggave van de Kaamera fabriek. Zie voor verder toelichting paragraaf 4.6 Incidentele baten en lasten.

In overeenstemming met onze financiële beleidsregels wordt het jaarresultaat in principe in zijn geheel toegevoegd aan de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid (DFB). Echter, gelet op de grote onzekerheden en volatiliteit op dit moment, zijn we voornemens om het resultaat anders te bestemmen. Concreet wordt hierbij de bestemmingsreserve DFB gedoteerd in overeenstemming met de eerdere ramingen van € 1,9 mln. uit burap 2022-1. Het surplus doteren we aan de algemene reserves. Hiermee kunnen we mogelijke financiële tegenvallers in de toekomst opvangen. In bovenstaande tabel is dit reeds verwerkt. Bij de jaarrekening 2022 wordt een voorstel gedaan voor de uiteindelijke resultaatbestemming.

Exploitatiebudgetten/prognoses

Per programma geven we hieronder de prognose van de netto-lasten ultimo 2022 weer.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Veiligheid	10.559	10.559	10.561
Watersystemen	47.283	48.175	47.246
Afvalwaterketen	55.990	57.030	56.307
Totaal	113.832	115.764	114.114

Investeringsvolume

Voor de onderhanden en nieuwe projecten werken we met een netto-investeringsvolume.

Onderstaande tabel geeft de prognose van dit volume in 2022 weer t.o.v. de begroting.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Veiligheid	8.844	9.240	8.062
Watersysteem	12.141	10.083	7.008
Afvalwaterketen	13.047	8.503	8.504
Totaal	34.033	27.826	23.574
Vaarwegbeheer *)	915	881	0
Totaal incl. Vaarwegen	34.948	28.707	23.574

*) In de Begroting 2022 is voor het Vaarwegbeheer een investeringsbedrag geraamd. De jaarlijkse investeringskosten worden voor 100% vergoed door de Provincie Gelderland. De netto-investeringen zijn derhalve per saldo € 0.

Hoofdstuk 2 Ontwikkelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we de in- en externe ontwikkelingen, sinds de vaststelling van de begroting, die belangrijk zijn voor de waterschappen in het algemeen en voor ons waterschap in het bijzonder en de mogelijke effecten daarvan op het beleid.

De huidige ontwikkelingen *'Droogte en herstel watersysteem'* en *'Uitstel invoering Omgevingswet'* zijn ingebed in de programma's en de bedrijfsvoering. De voortgang ervan leest u in de betreffende hoofdstukken H 3.3 en H 3.5.

Prijsstijgingen en levertijden

De huidige economische ontwikkelingen leiden ertoe dat prijzen blijven stijgen en levertijden verder oplopen. Ook de beschikbaarheid van materialen komt steeds meer onder druk te staan. Begin dit jaar hebben we reeds een zo realistisch mogelijke financiële inschatting gemaakt van de gevolgen voor ons waterschap. Desondanks zien we dat we op onderdelen geconfronteerd worden met verder oplopende prijzen en levertijden. Dit heeft zijn weerslag op onze organisatie en de uitvoering van werkzaamheden. Voor het restant van dit jaar en waarschijnlijk ook daarna zullen we hier rekening mee moeten blijven houden.

Rijksbeleidsontwikkelingen

Het Rijk heeft het afgelopen jaar op het domein van landbouw, natuur, stikstof en water een aantal beleidsbrieven naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze brieven worden op dit moment uitgewerkt en geconcretiseerd. Een aantal daarvan gaan ons ook raken. Met name het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG, LNV), het Beleidsprogramma Water en Bodem Sturend (WBS, I&W) en de Woningbouwopgave (VRO). In het NPLG worden de doelen voor de Vogel- en Habitatrichtlijn (o.a. stikstof), de Kaderrichtlijn Water en Klimaat(mitigatie) in samenhang aangepakt.

Het Beleidsprogramma WBS zal de structurerende keuzes en leidraden bevatten om aan de belofte uit het regeerakkoord om bodem en water weer tot een leidend principe centraal te zetten, te voldoen. Binnen de Woningbouwopgave wordt momenteel gewerkt aan een zogenaamd Startpakket/Maatlatten waar de richtlijnen en uitgangspunten worden beschreven waaraan de woningbouwopgave aan moet voldoen. Klimaatadaptiefbouwen is daar een belangrijk onderdeel van.

De inbreng van de waterschappen zal in eerste instantie beperkt zijn tot kennisinbreng en advisering. Dit zal overgaan naar participatie in gebiedsprocessen. Een voorbeeld van een dergelijk gebiedsproces is het traject in Winterswijk dat een samenwerking tussen provincie, gemeente waterschap en de belangorganisaties is. De provincies zijn de regisseur van al deze trajecten (en de verbindingen daartussen) en de waterschappen zijn een belangrijke partner daarbij. Ten slotte zal ook sprake zijn van uitvoeringsprogramma's waar ook de waterschappen een taak in zullen krijgen. De impact van deze ontwikkelingen zullen in de loop van 2023 helderder worden en zal met name betrekking hebben op het programma Watersystemen.

Hoofdstuk 3 Programma's en Bedrijfsvoering

3.1 Algemeen

In de komende paragrafen wordt vanuit de drie programma's en de Bedrijfsvoering inzichtelijk gemaakt wat we de komende periode concreet aan activiteiten ondernemen, in lijn met de afspraken uit de Begroting 2022. Hierbij wordt ook per programma aangegeven wat voor de verschillende strategische thema's, voor zover van toepassing, in dat programma wordt opgepakt. Nieuwe opgaven zijn onder meer geland in het nieuwe Waterbeheerprogramma 2022-2027. Op 21 december 2021 is deze door het algemeen bestuur vastgesteld.

3.2 Programma Veiligheid

Het beheergebied van ons waterschap wordt door 138 kilometer primaire waterkeringen tegen hoog rivierwater beschermd. Daarnaast zijn er regionale waterkeringen aangewezen met een lengte van 40 kilometer. Het waterschap beheert 49 kilometer zomerkades langs de grote rivieren.

3.2.1 Uitwerking plannen en beleid

Uitwerking Deltaprogramma; Programma Integraal Rivier Management (IRM)

We werken samen met regionale partijen aan het vormgeven van de opgaven en ambities onder meer voor het Integraal Programma Riviermanagement. Er is landelijk een herijking van het programma IRM geweest, waarin meer focus is ontstaan op de doelen: afvoercapaciteit van de rivier en de bodemligging van de rivier. De uitwerking van het programma wordt gericht op nog te kiezen prioritaire gebieden.

Het voorkeursalternatief voor Rivierklimaatpark IJsselpoort is in 2020 vastgesteld. Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de vervolgfase van het project. De synergie tussen het rivierklimaatpark en de dijkversterking van 48-1 is in beeld gebracht. Naast de stuurgroep is een bestuurlijk deelloverleg ingesteld voor het gebied Uiterwaarden Westervoort waar de samenloop met de dijkversterking speelt. Aan dit bestuurlijk overleg neemt deel het waterschap, de gemeente Westervoort en het bedrijf dat bij deze projecten is betrokken.

Samenwerking Duitse partners; dijkkring 48

Dijkkring 48 - gelegen aan de noordzijde van de Rijn - beslaat in totaal 98 kilometer waterkering, waarvan 53 kilometer in Nederland en 45 kilometer in Duitsland ligt. Voor de bescherming van het Nederlandse deel van dijkkring 48 zijn wij mede afhankelijk van Duitse dijken. Vanuit dit perspectief is het van groot belang om een strategie te bepalen in samenhang met Nederlands en Duits beleid. In 2021 heeft de Arbeidsgruppe Hochwasser een nieuw werkprogramma opgesteld. Als waterschap hebben we een actieve rol in de uitwerking van dit werkprogramma.

In juni 2022 heeft het waterschap samen met Nederlandse en Duitse partners het Rijnsymposium 'grensoverstijgend samenwerken aan klimaatadaptatie en waterbeheer' georganiseerd. Het symposium heeft voor nieuw momentum in de samenwerking gezorgd, met name voor het thema droogte.

Overstromingsinformatie

In fase 1 van het project overstromingsinformatie ontwikkelen we modelinstrumentarium voor overstromingsscenario's ten behoeve van beleidsvorming en calamiteitenbestrijding. Het model voor dijkkring 48 is inmiddels operationeel en de overige dijkkringen volgen in loop van 2022.

De inzichten en bevindingen van de overstromingen in Limburg in 2021 hebben geleid tot een aanvullende vraagstelling voor dergelijke neerslagextremen. Het Algemeen Bestuur heeft in september 2022 ingestemd met de aanpak voor fase 2 van het project overstromingsinformatie, waar de neerslagextremen onderdeel van uitmaken.

Ruimtelijke inrichting

Aanpassingen in de ruimtelijke omgeving (laag 2) kunnen bijdragen aan het voorkomen van wateroverlast, droogte en het beperken van eventuele gevolgen van overstroming. Laag 2 vraagt om een manier van werken die past in de Omgevingswet en het omgevingsgericht werken. Dit is een doorlopend proces. In de klimaateffectatlas die wij ter ondersteuning van de stresstesten maken worden ook de overstromingen ondergebracht.

3.2.2 Beoordeling en dijkverbetering

Primaire waterkeringen

Landelijke beoordeling primaire waterkeringen

We voeren de landelijke eerste beoordeling van de primaire waterkeringen op basis van de wettelijke overstromingsnormen uit.

De beoordeling loopt volgens planning. Er is goede afstemming met de inspectie van het ministerie (ILT) die toeziet op onze werkwijze. De dijktrajecten 48-1, 48-2 en 48-3, 47-1 en 50-2 zijn afgerond. Ook bij de laatste 2 trajecten 51-1 en 49-1 is de beoordeling recentelijk afgerond.

Dijkverbeteringsopgave

We werken in verschillende projecten aan de verbetering van onze primaire waterkeringen. Deze projecten zijn onderdeel van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Het HWBP is een langjarig programma met meerdere omvangrijke langlopende projecten en een complexe subsidieregeling. Dit programma heeft grote financiële en bestuurlijke impact. In het tweede traak van 2022 heeft het algemeen bestuur het nieuwe Programmaplan HWBP 2022-2027 vastgesteld. Het nieuwe programmaplan geeft de koers, de aanpak en de werkwijze weer voor het HWBP-programma en de projecten van het waterschap.

Als uitwerking van het programmaplan is voor het programma is een dashboard ontwikkeld met als doel overzicht en inzicht geven in:

- Het doelbereik van het programma en de voortgang projecten
- Financiën; kredieten, gemaakte kosten en prognoses
- Risico's

Dit dashboard is toegevoegd als bijlage aan deze bestuursrapportage.

Project Rijnkade Arnhem

De planuitwerking is afgerond en het Projectplan Waterwet is onherroepelijk. De aanbesteding is gestart in mei na besluitvorming over het krediet, de realisatieovereenkomst en de subsidieaanvraag. Inmiddels zijn vijf partijen geselecteerd die kunnen inschrijven op het werk. Het HWBP heeft positief beschikt op de subsidieaanvraag voor de realisatiefase.

Project Grutbroek Doetinchem

De planuitwerking is gestart. Het project wordt uitgevoerd met een bouwteam.

Project IJsselpaviljoen

Het IJsselpaviljoen is onderdeel van het RIDS-project van de gemeente Zutphen en wordt door het waterschap versterkt. Dit project is met een verkorte procedure voorbereid met het HWBP. De aannemer is in mei gestart en de uitvoering is afgerond in juli. Voor het eind van dit jaar wordt het project volledig opgeleverd.

Project Pannerden - Westervoort

De verkenning is in uitvoering. De subsidieaanvraag voor de verkenningsfase is door de HWBP-directie naar beneden bijgesteld. Het waterschap heeft bezwaar gemaakt tegen dit besluit. De bezwarencommissie heeft advies uitgebracht en het HWBP geadviseerd haar besluit nader te onderbouwen, dan wel aan te passen. Het waterschap is in gesprek met de programmadirectie HWBP om tot gezamenlijk standpunt te komen op basis het advies.

Project Den Elterweg – Zutphen

Op basis van de trajectaanpak Doesburg – Zutphen is de voorbereiding van de verkenning gestart. De afspraken met de provincie Gelderland dat met de dijkversterking het huidige profiel van de provinciale weg N314 behouden blijft en geen groot onderhoud nodig is worden in de tweede helft van dit jaar vastgelegd. Gestart wordt deze zomer met aanvullend bodem en grondonderzoek.

Trajectaanpak 48-2 en 48-3

De trajectaanpak voor het traject Westervoort – Doesburg – Doetinchem (zuidzijde van de Oude IJssel) is uitgevoerd en vastgesteld. Het HWBP heeft ingestemd met de Ingangstoets en de drie deelprojecten uit de trajectaanpak zijn aangemeld bij het HWBP.

Doorontwikkeling Hoogwaterbeschermingsprogramma binnen ons waterschap

Op basis van de evaluatie van het project Rijnkade en de organisatie van ons HWBP-programma is het Programmaplan en het Ontwikkelprogramma HWBP geactualiseerd. Deze is op 10 mei 2022 vastgesteld door ons algemeen bestuur. De uitvoering van het Ontwikkelprogramma is gestart.

Regionale waterkeringen

Toetsing regionale waterkeringen

We starten met de rekenkundige toetsing in september 2022. De voorbereidende werkzaamheden zoals uitvoeren grondonderzoek worden vanaf september uitgevoerd. Deze planning is afgestemd met de provincie.

3.2.3 Zorgplicht en crisisbeheersing

Uitvoering zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat de beheerder de wettelijke taak heeft om de primaire kering aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. In het kader hiervan hebben we onder andere

- Het onderhoudsmanagementsysteem EAM is voor de waterkerende kunstwerken in onze primaire keringen in gebruik genomen, waardoor waterkerende kunstwerken risico-gestuurd worden onderhouden. Met unit-overstijgende overleggen en leren door te doen stemmen wij de processen af en zorgen dat de PDCA-cyclus wordt gesloten. Een nieuwe KAM-procedure is in de maak om de processen tussen onderhoud 'groen' en 'grijs' te scheiden.
- Onze peer-review is gepland, waarbij andere waterschappen langskomen om onze processen te bekijken en van elkaar te leren. Het onderwerp waarop de dialoog wordt gevoerd is de verbinding van RO-spoor en vergunningverlening in relatie tot waterveiligheid.
- Proefsluitingen voor de coupures zijn ingepland en de sluitprotocollen afgestemd met belanghebbenden zoals gemeenten.
- Mogelijkheden om bij te dragen aan energieopwekking op waterkeringen worden onderzocht, wij zijn onder andere aangehaakt landelijke proeven. Wij streven naar meervoudig gebruik zonder functieverweving.
- ILT heeft positief gereageerd op onze integrale veiligheidsrapportage, zij concluderen dat de borging van de zorgplicht op orde is. De beschreven aandachtspunten in de integrale veiligheidsrapportage (IVR) zijn opgepakt en waar nodig worden werkprocessen verbeterd.
- Als ondersteuning van de IVR onderzoeken een aantal waterschappen of een landelijk dashboard zorgplicht meerwaarde kan geven. Ons waterschap is aangehaakt en neemt actief deel aan deze overleggen.

Crisisbeheersing

Een nieuw Opleiden, trainen en oefen plan (OTO) plan voor de DBO is opgesteld en in gebruik genomen. Er wordt momenteel gewerkt aan een actualiseringslag van het "bestrijdingsplan niet water gerelateerd", door aanvullingen te doen op de onderdelen continuïteit en cyber. Hiervoor wordt input opgehaald bij verschillende organisatieonderdelen.

De DBO-voorbereidingsgroep werkt aan het optimaliseren van werkkleding voor leden van de DBO en er vinden voorbereidingen plaats over de in te plannen OTO-activiteiten. Zo staat er in oktober een grote dijkbewakingsoefening gepland waarbij de complete dijkbewakingsorganisatie wordt opgeschaald.

3.2.4 Monitoring van beleidsdoelen programma Veiligheid

In het Waterbeheerprogramma zijn doelen voor de komende jaren opgenomen. Op dit moment vindt nadere uitwerking plaats van de monitoring over het behalen van onze beleidsdoelen. In 2023 zal hier de eerste keer over worden gerapporteerd.

3.2.5 Prognose lastenraming Exploitatie

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Veiligheid	10.559	10.559	10.561

Investerings

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Veiligheid (incl. HWBP)	8.844	9.240	8.062

Toelichting investeringen

We zien een afname in de netto uitgaven i.v.m. lagere HWBP-projectuitgaven en minder geraamde uitgaven op groot-onderhoud.

Kredietmutaties

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2022-2 Waterveiligheid

Project- nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
81119	Dijkversterking IJsselpaviljoen	€ 410.000	€ 290.000	€ 331.000	€ -41.000	€ 700.000
81221	Trajectaanpak 48-2 en 48-3	€ 225.000	€ -105.000		€ -105.000	€ 120.000

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Waterveiligheid**.

Nr.	Project	Reden
81119	Dijkversterking IJsselpaviljoen	Kostentoename door stijging bouw kosten. Hogere subsidie ontvangen dan daadwerkelijke kosten waardoor netto bijdrage WRJ vervalt.
81221	Trajectaanpak 48-2 en 48-3	Lagere kosten door strakkere projectsturing, inzet ervaren extern team en toepassing aanpak en lessen van eerdere trajectaanpakken.

3.2.6 Risico's Waterveiligheid

Binnen het programma Waterveiligheid worden mogelijke risico's steeds actief gemonitord, opkomende risico's worden tijdig onderkend. Waar mogelijk (dit is afhankelijk van het type risico) worden risico's gemitigeerd met passende maatregelen. De belangrijkste risico's van dit moment m.b.t. het programma zijn:

- Financiering en beheersing van het HWBP-programma.
- Afstemming dijkversterkingen Duitsland (dijkring 48-1) blijft onze aandacht houden.
- Hoge prijsniveaus van grondstoffen kunnen de lasten van onze projecten opdrijven.

In paragraaf 4.4 Risicomanagement zijn de risico's van de verschillende programma's samengevat in één overkoepelend overzicht.

3.3 Programma Watersystemen

Het programma Watersystemen is gericht op instandhouding van het bestaande watersysteem en de uitvoering van de diverse beleidsopgaven.

De strategische thema's binnen het programma Watersysteem betreffen:

1. Systeem op orde houden
2. Watersysteem Klimaatrobust
3. Watersysteem Schoon
4. Stedelijk Water

3.3.1 Systeem op orde houden

Focuspunten 2022:

- Vastleggen huidige toestand overige waterkeringen en vervolg aanpak urgente knelpunten.
- Uitvoering aanpak (urgente) knelpunten uit de Toetsing Normering regionale wateroverlast.
- Baggerwerk en kunstwerkrenovaties.
- Visie op onderhoudspaden langs watergangen.
- Drainage- en beregeningsbeleid.

Voortgang:

- *Overige waterkeringen*

Naast de primaire en regionale waterkeringen heeft het waterschap ruim 300 km overige waterkeringen (kades) in beheer. De toestand van de kades is niet overal optimaal en er zijn geen vastgestelde ontwerpcriteria die worden gehanteerd bij herinrichtingsprojecten. Voor het stroomgebied Schipbeek is een uniforme beoordelingsmethodiek ontwikkeld. Deze wordt nu ook voor de overige stroomgebieden toegepast waarbij alle kades worden beoordeeld o.b.v. een modelkering en een aantal risico-indicatoren. Op basis hiervan wordt een advies opgesteld over het eventueel aanpassen van kadetrajecten zodat deze weer toekomstbestendig zijn. Daarnaast wordt een beheer- en inspectieplan om de kades op het gewenste niveau te houden opgesteld.

De huidige methodiek beschouwt de overstromingskans (inundatie) en risico's en er wordt ten behoeve van de stabiliteit bij verzadiging van de kade een waakhoogte aangehouden. Daarmee en aan de hand van inspectie zien we weinig risico op een doorbraak van een kade. Evengoed willen we een beoordelingssystematiek ontwikkelen om risico's op kadedoorbraak (faalkansen) te modelleren en daarmee toekomstige risico's ten gevolge van klimaatverandering te kunnen voorspellen en erop te kunnen acteren.

Enkele trajecten die niet voldoen zijn de afgelopen jaren al verbeterd, de komende jaren worden de kades langs de Schipbeek tussen Rietmolen en het Twentekanaal aangepakt.

- *Uitvoering aanpak (urgente) toetsingsknelpunten regionale wateroverlast*

Uit de toetsing blijkt dat het grootste deel van ons beheergebied voldoet aan de normen voor wateroverlast. Er zijn 76 aandachtspunten naar voren gekomen. Formeel moeten de knelpunten voor 2028 zijn opgelost. Met intensiever beheer verwachten we 26 aandachtspunten opgelost te hebben. Voor een tiental aandachtspunten zijn maatregelen genomen (bijv. het verplaatsen van een stuw of het verruimen van een duiker) of is het model beter in lijn gebracht met de werkelijkheid buiten. De overige aandachtspunten worden nog beschouwd om te komen tot effectieve maatregelen waarbij er aandacht is voor het niet verergeren van eventuele droogte. De uitvoering loopt volgens planning.

- *Baggerwerk en kunstwerkrenovaties*

Het meetprogramma baggerwerk is een nadere uitwerking van de Nota Waterbodembodem van 2018. Centrale registratie en regie is nodig op het baggerwerk aan het hoofdwatersysteem, de stedelijke waterpartijen en de zandvangen. Momenteel is in onderzoek hoe de meetgegevens in de leggerprofielen kunnen worden gevisualiseerd zodat er een baggerprogramma kan worden gemaakt. Ook het zgn. kwaliteitsbaggeren (schoon water) is onderdeel van dit meetprogramma. In 2022 worden waterbodembodemkwaliteitsmetingen uitgevoerd van de KRW-lichamen waarvan waarschijnlijk de voedselrijke sliblaag een knelpunt is. Dit jaar wordt gestart met het baggeren van de Eefsebeek (gemeente Lochem).

Sinds vorig jaar wordt er gewerkt om de procesautomatisering bij de waterkwantiteitsobjecten te vervangen. Er is opdracht verstrekt voor een pilot van één stuw en één gemaal. Door langere levertijden is de uitvoering gepland in voorjaar 2023. De komende 5 jaar zullen 26 kunstwerken (gemalen en stuwen) omgebouwd worden.

De komende jaren wordt er groot onderhoud gepleegd aan de kunstwerken (bruggen en sluizen) in de Oude IJssel. Voor het programma Watersystemen betreft dit brug Terborg en sluis de Pol. De overige kunstwerken vallen onder vaarwegbeheer (programma Veiligheid).

- *Visie op onderhoudspaden langs watergangen*

De belangrijkste watergangen zijn voorzien van onderhoudspaden, zowel brede als smalle en enkelzijdig of aan beide kanten. Naast efficiënt onderhoud kunnen deze paden meerdere doelen dienen. Hierbij kan gedacht worden aan recreatief medegebruik, vergroten van de biodiversiteit en verminderen van de uitspoeling naar het oppervlaktewater. Tot en met 2023 loopt er in het stroomgebied van de Berkel een pilot op dit vlak. In een periode van 4 jaar is dan ca. 20 km smal onderhoudspad omgezet naar een flauwere oever met meer ruimte voor biodiversiteit. Ook het 7e actieprogramma Nitraat vraagt om een beschouwing van kansen van gewijzigd gebruik van de onderhoudspaden.

Aan de hand van een heldere visie over het gebruik van deze paden zullen deze aspecten nader en integraal uitgewerkt worden waarna de gekozen koers verder geïmplementeerd kan worden.

- *Drainage- en beregeningsbeleid*

Er worden analyses uitgevoerd op in het verleden gemelde drainage in de beschermingszones in de voorbereiding van een voorstel voor de afhandeling van deze meldingen.

De interne administratie van de grondwateronttrekkingen is op orde. De actualisatie van de registratie van de grondwateronttrekkingen is in voorbereiding. Het beeld is dat het een intensiever traject vraagt om een actueel en compleet beeld van de omvang en ligging van de onttrekkingen in het hele gebied te krijgen. Om die reden gaan we nu eerst de focus leggen op het op orde krijgen van de registratie van onttrekkingen in de beschermingsgebieden d.m.v. bedrijfsbezoeken.

3.3.2 Watersysteem Klimaatrobuust

Focuspunten 2022:

1. Koers Voorraadbeheer

- Lange termijn verkenningen en ontwikkelen klimaatrobuust instrumentarium (wet- en regelgeving, richtlijnen ingericht op beter voorraadbeheer).
- No-regret maatregelen: 'Elke Druppel De Grond In' (EDDGI) en focus op continue aanscherping (peil)beheer.
- Integrale klimaataanpak in focusgebieden Winterswijk plateau en Landgoederenzone Baakse Beek (LGZ BB).

2. Koers Stedelijk gebied

3. Koers Weersextremen

4. Aanpak Droogte Achterhoek

1. Koers Voorraadbeheer

- Als één van de speerpunten van de gezamenlijke bestuurlijke overeenkomst Aanpak Droogte Achterhoek (februari 2022) start de uitvoering van de lange termijn verkenningen in oktober. De planning is dat de resultaten in februari 2023 worden opgeleverd, zodat deze ook ingebracht kunnen worden in het traject van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De actualisatie van de registratie van de grondwateronttrekkingen is in voorbereiding. Het beeld is dat het een intensiever traject vraagt om een actueel en compleet beeld van de omvang en ligging van de onttrekkingen in het hele gebied te krijgen. Om die reden gaan we nu eerst de focus leggen op het op orde krijgen van de registratie van onttrekkingen in de beschermingsgebieden d.m.v. bedrijfsbezoeken.
- De kortetermijnmaatregelen worden opgepakt in EDDGI. Op dit moment zijn er ongeveer 370 aanvragen waarvan er 150 zijn behandeld. Met terreinbeherende organisaties zijn concrete korte- en middellange termijn maatregelen in beeld gebracht.

Onder regie van de provincie loopt de verkenning voor het Oost-Nederlandse Plateau, in verbinding met de aanpak en opgaven uit het NPLG. In dit gebied wordt gestart met de gebiedsspecifieke doorrekening van maatregelenpakketten (spoor 1 van lange termijn verkenningen) gericht op droogte/wateroverlast als onderdeel van de gebiedsgerichte verkenning.

2. Koers Stedelijk Gebied (in ontwikkeling)

Wij zijn gestart met de ontwikkeling van een koers stedelijk gebied om een kader te bieden voor uitvoering van de (klimaat)opgaven in stedelijk gebied. Deze koers heeft als doel om een totaaloverzicht te geven in de inhoudelijke opgaven (het feitenbeeld) in stedelijk gebied en geeft antwoord op de vraag welke rol het waterschap daarin heeft en hoe wij deze kunnen prioriteren. We beschikken over een overzichtskaart van de duiding van de stresstesten voor onze waterschapstaken. Dit kaartbeeld geeft een eerste richting aan onze rol in de klimaatagenda's en maatregelenpakketten met gemeenten. In augustus is de vernieuwde notitie ruimtelijke plannen vastgesteld door het college waarmee we ook in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen richting geven aan het principe 'water en bodem sturend'.

3. Koers Weersextremen (in ontwikkeling)

Naar aanleiding van de extreme en grootschalige neerslag in Limburg zijn wij gestart met de ontwikkeling van een koers weersextremen. Wij geven invulling aan de koers langs vier werksporen:

1. Rol, positie, governance en ambitie
2. Kennis en informatie (o.a. doorrekenen extremere buien en grootschaliger buien)
3. Systeemanalyse en handelingsperspectief
4. Crisisbeheersing

De koers wordt opgesteld in 2 fases. In april 2023 wordt de 1e fase afgerond, met o.a. bepaling van onze rol, positie en governance, én de doorrekening van de effecten van extremere buien en duiding van kwetsbare plekken. Fase 2 loopt tot medio 2024.

4. Aanpak Droogte Achterhoek

Voor de Liemers wordt, analoog aan het Feitenbeeld Watersysteem Achterhoek, met partners gewerkt aan een Feitenbeeld Watersysteem Liemers. In het najaar wordt in de Liemers bestuurlijk geagendeerd welke opgave hieruit voortvloeit en of gemeenten uit de Liemers aansluiten bij de Aanpak Droogte Achterhoek (en Liemers).

3.3.3 Watersysteem Schoon en Gezond

Focuspunten 2022

- Voorbereiding herinrichtingsmaatregelen
- Voortzetting traject kwaliteitscriteria VTH
- Concretiseren kwaliteitsbaggeropgave
- Voortzetting dialoog met landbouwpartners over handelingsperspectieven in samenhang met de andere ontwikkelingen in het landelijk gebied (landbouw transitie, stikstofopgave, biodiversiteitsopgave, klimaatopgave)
- Dialoog met Duitse partners over vermindering grensoverschrijdende emissies
- Samenwerkingen richten zich op de focusgebieden Baakse Beek en Oost Nederlands Plateau
- Beleidsontwikkeling en beïnvloeding

Voortgang:

De geplande herinrichtingsmaatregelen voor alle 36 KRW waterlichamen worden voorbereid. Voor het gebied ten zuiden van Winterswijk is hiervoor een LESA (Landschaps- Ecologische Systeem Analyse) opgestart. Voor het meetprogramma baggerwerk is een pilotgebied ingemeten en volgt na evaluatie een 2e deelgebied, waarbij ook kwaliteit van de waterbodem wordt meegenomen (zie thema Systeem op Orde).

In de beleidsontwikkeling is een start gemaakt met een beleidskader voor biodiversiteit. Op 11 april jl. heeft hiervoor een beeldvormende avond met het AB plaatsgevonden.

Het nieuwe regeerakkoord kent grote uitdagingen voor het Landelijk Gebied. De Europese opgaven (Vogel- en Habitatrichtlijn, Kader Richtlijn Water en vermindering CO₂) krijgen een nieuwe impuls. De maatregelen opgenomen in het 7^e Nitraat Actie Programma zullen grote gevolgen hebben voor ons werk. In dit programma wordt voorzien in brede bufferstroken langs waterlopen. Er zijn veel rijksmiddelen beschikbaar. De uitvoering verloopt via het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Wij zijn hier via diverse kanalen bij betrokken.

De uitwerking van de maatregelen opgenomen in de feitenbladen voor de HEN en SED-wateren zijn gestart.

Ons waterschap draait mee in de het proces van de herziening van de Omgevingsvisie Overijssel.

3.3.4 Uitvoering

Samenwerkingsovereenkomst Gelderland 2022-2027 (SOK)

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de provincie Gelderland is eind 2021 ondertekend. Naast de inhoudelijke KRW-opgave (Berkel, Grote Beek Aa Strang) en de opgave Natuurwateren (voormalig HEN, SED, met name op het Achterhoeks Plateau) zijn er ook Klimaatafspraken gemaakt over EDDGI, de lange termijn verkenningen en de integrale aanpak in de focusgebieden. Daarnaast zijn er ook een heel aantal nieuwe thema's opgenomen in de overeenkomst zoals biodiversiteit, energie, circulariteit en cultuurhistorie. De overeenkomst heeft een breder karakter gekregen dan de voorloper waarbij we met de provincie streven naar maatschappelijke meerwaarde en/of een versnelling op het betreffende thema. De bijbehorende subsidiebeschikking verwachten we na de zomer te ontvangen. Inmiddels is gestart met het inrichten en opstarten van de nieuwe projecten. Daarnaast zijn er nog een aantal uitvoeringsprojecten die onder de 'oude' SOK (2015-2021) worden afgerond.

Focusgebied Landgoederenzone Baakse Beek

De planvoorbereiding en -uitwerking voor de verschillende landgoederen loopt steeds gesmeerder, het projectteam is goed bezet en er is continuïteit. De opgedane ervaring en de leerpunten worden gelijk toegepast. De daadwerkelijke uitvoering in het veld voor het eerste landgoed ('t Medler) is recentelijk succesvol aanbesteed en gestart.

Focusgebied Achterhoeks Plateau/ Winterswijk

In dit focusgebied wordt gewerkt twee projecten: het Achterhoeks Plateau (AP) en het Integrale Gebiedsproces Winterswijk (IGW). Voor het AP geldt dat op programmaniveau en in afstemming met de provincie Gelderland wordt gewerkt aan een Grondstrategie, een communicatieboodschap, een participatiestrategie en een programmastrategie om de verschillende doelstellingen naast elkaar te kunnen plaatsen (No-Regret Maatregelen, Brede watersysteembenadering). Ondertussen is de winkel open en wordt er projectinhoudelijk gewerkt aan projectopdrachten, project inhoudelijke afstemmingen met de provincie over de SOK-opgaven, LESA-studies en de Bouwsteen Water.

Het investeringsvoorstel plan-uitwerkingsfase Beurzerbeek – Benedenloop is door de commissie behandeld en gaat door naar het AB, met de opmerkingen dat een brede systeemherstelopgave nodig is naast de No Regret-maatregelen, en dat er een tussentijds moment dient te worden ingepland om de financiële bandbreedte aan te scherpen en in gesprek dienen te blijven met Duitsland over de waterkwaliteit.

Het IGW kent een fasering en de fase van pilot wordt dit jaar afgerond. Fase 2 van dit project zal starten met een Intentieovereenkomst tussen de overheden en de gebiedspartijen. In die fase zal via een mer-achtige systematiek een gebiedsplan worden opgesteld. Dit gebiedsplan zal tevens de inbreng zijn in het Gelderse Programma Landelijk Gebied dat de provincie moet maken in het kader van het NPLG. Alle onderwerpen die spelen in de gemeente Winterswijk zullen zoveel mogelijk worden meegenomen.

Focusonderwerp Klimaatrobuuste steden

De samenwerking met gemeente Zutphen verloopt goed, er is afstemming over het gezamenlijk uitvoeringsprogramma. Het eerste deelproject Zutphen Stroomt 'Optimalisatie Aanvoerroute Warken' is gereed. De projecten in het stedelijk gebied worden integraal opgepakt. Met diverse gemeenten (o.a. Arnhem, Duiven, Westervoort en Montferland) zijn we in gesprek over versterking van de samenwerking in proces en organisatie. De eerste projecten worden opgestart of zijn in voorbereiding.

3.3.5 Monitoring van beleidsdoelen programma Watersystemen

In het Waterbeheerprogramma zijn doelen voor de komende jaren opgenomen. Op dit moment vindt nadere uitwerking plaats van de monitoring over het behalen van onze beleidsdoelen. In 2023 zal hier de eerste keer over worden gerapporteerd.

3.3.6 Prognose lastenraming

Exploitatie

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Watersystemen	47.283	48.175	47.246

Toelichting exploitatie

Afkoop investeringen Vaarwegbeheer door de provincie Gelderland levert een eenmalige incidentele bate op voor de afkoop rentederving van € 1,5 mln. Dit wordt evenredig over de twee taken evenredig verdeeld op basis van de extra rentelast van deze twee taken voor de komende 11 jaar als gevolg van deze afkoop.

Investeringen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Watersystemen	12.141	10.083	7.008

Toelichting investeringen

Het investeringsvolume wordt t.o.v. Burap 2022-1 met € 3,0 mln. naar beneden bijgesteld. Dit komt deels door een aangepast kasritme van het project 'Huisvesting hoofdkantoor'. Dit heeft tevens een effect op bovenstaand investeringsvolume. In paragraaf 3.5.3 wordt hierop een nadere toelichting gegeven. Daarnaast is de levering van rijdend materieel deels vertraagd waardoor er voor € 0,6 mln. doorschuift naar 2023. Ook zijn voor veel projecten een klein deel van de raming doorgeschoven naar 2023 en verder (€ 2,2 mln.). Dit betreft bijvoorbeeld Stapsteen Drempt, Herinrichting AaStrang, Berkel Borculo-Lochem, Doesburg Beinum en EDDGI.

Kredietmutaties

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2022-2 Watersystemen

Project-nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
80950	ZON pilot beken Lochem	€ 1.225.000	€ -150.000	€ -230.000	€ 80.000	€ 1.075.000

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Watersystemen**.

Nr.	Project	Reden
80950	ZON pilot beken Lochem	De aanbesteding is lager uitgevallen en een deel van de risicoreservering is niet meer nodig. Daarnaast zijn de gemeentelijke componenten in de uitvoering lager uitgevallen.

3.3.7 Risico's Watersysteem

Binnen het programma Watersysteem worden mogelijke risico's steeds actief gemonitord, opkomende risico's worden tijdig onderkend. Waar mogelijk (dit is afhankelijk van het type risico) worden risico's gemitigeerd met passende maatregelen. De belangrijkste risico's van dit moment m.b.t. het programma zijn:

- Wisselingen in personele bezetting kunnen van invloed zijn op voortgang uitwerking DPRA-werkpakketten.
- Grondverwerving/ beschikbaarheid t.b.v. de KRW-doelen zal bepalend worden voor tijdige realisatie van KRW-maatregelen.
- Het NPLG als overkoepelend gebiedsproces kan vertraging op KRW-realisatie veroorzaken, omdat het niet dezelfde harde eindtermijn kent in 2027. Integrale gebiedsprocessen zijn tijdsintensief en lastig stuurbaar.

In paragraaf 4.4 Risicomanagement zijn de risico's van de verschillende programma's samengevat in één overkoepelend overzicht.

3.4 Programma Afvalwaterketen

Algemeen

De zuiveringen hebben goed gepresteerd en daarmee ook het gehele systeem van aanvoer van afvalwater en slibgistingen en -afvoer. Door het op afstand werken van de afgelopen jaren, wordt op gezette tijden geïnvesteerd in fysiek werkoverleggen (met externen en collega's) en bijeenkomsten gericht op inhoud en ontmoeten. Daarnaast blijven we in een nieuwe balans met het digitale werken. We leveren vier keer per week monsters van alle RWZI's voor de landelijke Covid-afvalwatersurvey. Hiermee voldoen we aan de landelijke afspraken met het Ministerie van VWS en het RIVM.

Het programma Afvalwaterketen

De afvalwaterketen is de laatste jaren sterk in beweging. Het accent ligt, naast het zorgen voor een goed zuiveringsproces, steeds meer op het winnen van energie en grondstoffen. Daarnaast zoeken we naar samenwerking en synergie met partners in de omgeving van de RWZI's.

De visie op de waarde van de Afvalwaterketen 2050 (bestuurlijk vastgesteld in december 2019) beschrijft de trends die op de afvalwaterketen afkomen en welke ontwikkelingen er de komende jaren zijn die de inrichting van de afvalwaterketen kunnen beïnvloeden. Deze analyse in scenario's en de potentiële impact geeft een algeheel toekomstbeeld op de lange termijn van de afvalwaterketen. Dit toekomstbeeld biedt context en kader bij het maken van afwegingen voor toekomstige investeringen. De visie is de komende periode onderdeel van bestuursvoorstellen die gespiegeld worden aan de visie.

Figuur: Visie waarde van de afvalwaterketen 2050

3.4.1 Zuiveren afvalwater voor schoon en gezond watersysteem

Het zuiveren van afvalwater draagt bij aan een goede volksgezondheid en een betere kwaliteit van het oppervlaktewater. Er is op dit punt al veel bereikt. Het waterschap wil de waterkwaliteit verder verbeteren. We proberen de risico's voor oppervlaktewaterkwaliteit en volksgezondheid verder te verminderen. Klimaatverandering en opkomende stoffen en nieuwe ontwikkelingen vragen continue om denkkracht en actie.

Voldoen aan lozingseisen (nalevingspercentage en gebiedsrendementen)

De prognose is dat het nalevingspercentage in 2022 op 99,6% uitkomt. Het verwijderingsrendement voor stikstof is over het gehele gebied is 88% en voor fosfaat 90%. Het geeft aan dat de zuiveringen conform hetgeen in de begroting is afgegeven, voldoen. Een nadere toelichting is gegeven in Supplement I van deze bestuursrapportage.

Dagelijks bedrijven van de zuiveringen (inclusief toeleverende rioolgemalen en transportleidingen)

De bedrijfsvoering heeft goed zicht op de prestaties van de zuiveringen. De uitrol van de procesautomatisering verloopt volgens planning en nadert een einde. Dan zijn alle RWZI's voorzien van ge-update procesautomatisering, zijn ze allemaal makkelijker op afstand bestuurbaar en zijn de data makkelijker beschikbaar voor verdere digitalisering van de afvalwaterketen.

Verder staan veiligheid, Arbo en milieu centraal in de hercertificeringsaudit die maart 2022 heeft plaatsgevonden. Hierin zijn geen tekortkomingen geconstateerd. Inmiddels is de hercertificering voor een periode van 3 jaar een feit.

Mede door de oorlog in de Oekraïne komt de aanvoer van sommige grondstoffen verder onder druk te staan, zoals polyelectrolyet (hulpstof bij het ontwateringsproces), staal (essentieel voor onderdelen en projecten) en kaliloog (hulpstof bij de productie van Kaumera). Mede daardoor nemen de levertijden en ook prijzen toe.

Renovatie en vervanging

De lijn is ingezet naar verder vooruit programmeren van de renovatie en vervangingsinvesteringen door integrale bestuursvoorstellen neer te leggen.

Bijzonderheden in projecten:

- De aanbesteding van de slibontwatering Olburgen is gepland op eind september. Door lange levertijden van vooruitbestelde cruciale onderdelen wordt de uitvoering vertraagd met enkele maanden.
- De vervanging/renovatie van de transportleiding en ontluchters vraagt meer voorbereiding dan voorzien, waardoor er vertraging optreedt in dit traject. Door de inzet van een pilot is de verwachting dat in de planjaren 2023 en 2024 dit gecorrigeerd kan worden.
- Het project 'Holten robuust' is aanbesteed en de opdracht is verstrekt. Uitvoering start 1 september en is eind 2023 gereed.

De voorbereidingen lopen om in het najaar en volgend integraal voorstel ten aanzien van renovatie en vervangingsinvesteringen bestuurlijk voor te leggen.

Water op maat

Effluent kan bijdragen aan de grote watervraag in droge tijden en het voorraadbeheer ten behoeve hiervan. Daarom worden concrete investeringsopgaven voorafgegaan aan een Water op maat verkenning om de kansen voor het waardevol inzetten van effluent te verdiepen. We zien dit als een mooi voorbeeld waar opgaven integraal worden aangepakt en doelbereik (mogelijk) wordt verbonden. Voor RWZI's Winterswijk en Ruurlo is deze verkenning afgerond. De uitkomsten voor RWZI Lichtenvoorde volgen in het derde trial.

Voor het behalen van de KRW-opgave in 2027 is een investeringsopgave voor vier RWZI's (Winterswijk, Ruurlo, Lichtenvoorde en Aalten) en een bedrijfsmatige optimalisatie voor één RWZI (Etten) gedefinieerd. We liggen op koers om deze aanpassingen op tijd te realiseren. Voor RWZI Winterswijk vindt dit jaar verdere voorbereiding plaats waaronder een kredietaanvraag (besluitvorming november 2022) voor integrale uitwerking van KRW-maatregelen.

Ons waterschap blijft bijdragen aan het vergroten van handelingsperspectief voor aanpak van medicijnresten. Daartoe blijft het waterschap bijdragen aan de ontwikkeling van innovatieve zuiveringsconcepten vanuit het innovatieprogramma medicijnresten vanuit de STOWA. Het meeliften van de verwijdering van medicijnresten op RWZI Winterswijk wordt in de kredietaanvraag voor RWZI Winterswijk meegenomen. Daarnaast neemt het waterschap deel aan het landelijke onderzoeksprogramma Aquaconnect waar integrale kennisontwikkeling rondom effluenthergebruik plaatsvindt. De Baakse Beek vormt een casusgebied voor dit programma.

Bronaankpak

Het behouden of realiseren van de benodigde effluentkwaliteit doet het waterschap samen met belanghebbenden vanuit een ketenaankpak: ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid. Een bronaankpak staat hierbij voorop, want wat niet in het afvalwater terecht komt, hoeft er ook niet uitgehaald te worden. Hoe meer we hier als maatschappij in slagen, hoe doelmatiger de afvalwaterketen bijdraagt aan een gezonde leefomgeving.

De omgevingsdiensten hebben tot nu toe beperkte capaciteit en middelen van gemeenten gekregen om meer grip te krijgen op indirecte lozingen. Bij de gemeenten zien we nog geen verandering in het urgentiebesef om echt grip te hebben op de kwaliteit van het afvalwater wat op de RWZI's wordt geloosd. We blijven daarom met gemeenten in gesprek over de afvalwaterketen en de rollen en verantwoordelijkheden in deze.

Met de Omgevingsdienst Achterhoek is in januari 2020 een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Met de verschillende omgevingsdiensten in het beheersgebied wordt verkend hoe de samenwerking voor het VHT-proces na de inwerkingtreding van de omgevingswet voortgezet kan worden.

Slimme keten

Concern brede ontwikkeling van digitalisering is randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de slimme keten. De afgelopen periode zijn belangrijke stappen gezet, om in lijn te blijven met de ambitie van het WBP en de begroting 2022.

De afgelopen periode is er concern breed gestart met het beter en sneller ontsluiten van data (datalab). Daarnaast is het project gestart om de gemalenregeling van RWZI Winterswijk te optimaliseren en te onderzoeken hoe we sensing meer kunnen inzetten in afvalwater. Deze ontwikkelingen zijn, naast dat het de effectiviteit van de afvalwaterketen vergroot, ook van belang om de doelen van de KRW te kunnen halen.

Belangrijk aspect daarbij blijft cybersecurity, waarbij de gekozen lijnen in de uitrol van de procesautomatisering een goede basis lijken te zijn. Op basis van de ambtelijke verkenning assetmanagement die in 2020 is afgerond is de koers bepaald voor de verdere ontwikkeling van Asset Management. De drie speerpunten zijn Duurzaam, SMART en Professioneel. Hierbinnen zijn wordt onder andere gewerkt aan het professionaliseren van het leidingenbeheer, een lange termijn assetplanning en het verkennen van voorspelbaar onderhoud.

3.4.2 Energieneutraal en circulaire economie

Het bestaande systeem van grondstoffen winnen, produceren, consumeren en afdanken - de lineaire economie - is eindig en niet duurzaam. Het waterschap wil bijdragen aan een circulaire economie, waarin grondstoffen, materialen en producten in de kringloop blijven. De rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) kunnen een grote rol spelen in de overgang naar een circulaire economie. Denken in kringlopen groeit als gemeengoed.

Klimaat positief

In Duiven is de bouwfase gestart voor de realisatie van twee windmolens. De bouwlocaties zijn vrijgemaakt en de netaansluiting is gereed. De windmolens zijn in productie genomen bij de leverancier en worden eind 2023 gebouwd op locatie. In Zutphen is door het waterschap en burgerinitiatief IJsselwind een nieuwe vergunningsaanvraag ingediend bij de provincie. Het ontwerp inpassingsplan is ter inzage gelegd en zienswijzen zijn ontvangen. Besluitvorming door provinciale staten wordt eind 2022 verwacht.

Om de productie van duurzaam biogas uit te breiden wordt de gistingsinstallatie op RWZI Olburgen geoptimaliseerd. Het ontwerp en bestek is gereed en de bouw wordt eind 2022 aanbesteed. De planvoorbereiding voor uitbreiding van de gistingsinstallatie op RWZI Nieuwgraaf is in volle gang.

De inzet van het waterschap in de RES neemt af omdat de RES 2.0 vooral de ruimtelijke inpassing betreft van duurzame energieopwekking. Daarentegen zien we vaker initiatieven van derden waar het gebruik van assets van het waterschap aan de orde is.

100% circulair

In lijn met het WBP is voor het thema circulaire economie en energietransitie gestart met het concretiseren van landelijke en regionale lange termijn ambities naar een waterschapsbrede visie en strategie Circulaire economie en broeikasgasemissiereductie. Dit initiatief ligt op koers. De uitkomst van dit traject geeft nadere invulling aan de positionering, rol en activiteiten van het waterschap op dit thema, zowel voor de korte als middellange termijn. Impact van de gekozen ambitie en invulling begin 2023 bestuurlijk voorgelegd.

Naast de visie en strategie lopen concrete projecten zoals de haalbaarheidsonderzoeken stikstof en fosfaatwinning RWZI Nieuwgraaf te Duiven en 'RWZI van de toekomst', en is er blijvend aandacht voor de afzet van Kaumera. Voor de terugwinning van stikstof wordt vanuit het project NoChemNAR een pilot voorzien op de nieuwe innovatiewerkplaats van het waterschap op de RWZI Nieuwgraaf. Doel van het NoChemNAR project is te komen tot een concept voor de terugwinning van stikstof als ammoniumwater, zonder gebruik van chemicaliën voor deze terugwinning. Deze pilot zal medio oktober operationeel zijn. De uitkomsten van deze haalbaarheidsonderzoeken vormen input voor de planvormingsfase van te nemen investeringsmaatregelen, zoals de KRW-zuiveringen Aalten, Lichtenvoorde en Ruurlo alsook de uitbreiding van de biogasproductie in Duiven.

3.4.3 Samenwerking

De afvalwaterbehandeling is nauw verweven met het rioolbeheer van gemeenten. We werken daarom samen met gemeenten aan een effectief en efficiënt afvalwaterbeheer. Ook willen we de kwetsbaarheid van het systeem verminderen en de kwaliteit verbeteren. Daarnaast kijken we samen met bedrijven en kennisinstellingen naar mogelijkheden om de zuivering van afvalwater goedkoper en duurzamer te maken en hoe we kringlopen kunnen sluiten.

Wendbare keten

Eén van de kijkrichtingen die de visie waarde van de waterketen omvat, is het wendbaar zijn c.q. wendbaarder worden. We kijken op een andere wijze naar onze installaties en onderdelen daarvan en onderzoeken hoe modulaire technieken een bijdrage kunnen leveren aan het meer wendbaar worden van de afvalwaterketen, met veel al de mogelijkheid om andere afwegingen te maken t.a.v. de afschrijvingsduur. We kijken hierbij naar de mogelijkheden die marktpartijen voor ons bieden. De geplande effluentnabehandeling op de RWZI Winterswijk wordt uitgevoerd volgens een modulair concept. We werken hiervoor samen met verschillende waterschappen. Het ontwerptraject wordt door een externe partij geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wordt afgewogen of dit concept ook van meerwaarde is voor de navolgende KRW-zuiveringen.

Samenwerken met gemeenten

De aandacht voor indirecte lozingen is toegenomen in de samenwerking, maar heeft nog steeds aandacht. Samen met gemeenten worden voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de Omgevingswet, die is uitgesteld, tot 1 januari 2023. Er worden gesprekken gevoerd over de afstemming van plannen en procedures die (ook) de afvalwaterketen betreffen, zoals de bruidsschat, aansluitverordening en een vervolg op de bestaande afvalwaterakkoorden. Concreet heeft een drietal gemeenten in de Achterhoek in samenwerking met ons waterschap het initiatief genomen om een verkenning te gaan doen naar de instrumenten Omgevingsvisie en Omgevingsplan (Winterswijk, Oost-Gelre, Bronckhorst).

We gaan bouwstenen voor deze instrumenten uitwerken. Dit proces zal gecombineerd worden met het proces dat binnen de gemeenten Rheden, Bronckhorst en Doesburg is gestart om tot een nieuw watertakenplan (watertakenplan Olburgen) te komen.

De samenwerkingsstructuur binnen de Achterhoek met gemeenten en Vitens is geëvalueerd, mede in het licht van de steeds breder wordende wateropgaven. In 2022 wordt gewerkt aan een nieuw voorstel voor de toekomstige structuur, waarbij naar een betere doelstelling en afbakening voor de diverse overleggroepen wordt gestreefd.

3.4.4 Monitoring van beleidsdoelen programma Afvalwaterketen

In het Waterbeheerprogramma zijn doelen voor de komende jaren opgenomen. Op dit moment vindt nadere uitwerking plaats van de monitoring over het behalen van onze beleidsdoelen. In 2023 zal hier de eerste keer over worden gerapporteerd.

3.4.5 Prognose lastenraming

Exploitatie

bedragen in € 1.000			
	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Afvalwaterketen	55.990	57.030	56.307

Toelichting exploitatie

De totale exploitatielasten dalen met € 0,5 mln. ten opzichte van Burap 2022-1.

Afkoop investeringen Vaarwegbeheer door de provincie Gelderland levert een eenmalige incidentele bate op voor de afkoop rentederving van € 1,5 mln. Dit wordt evenredig over de twee taken evenredig verdeeld op basis van de extra rentelast van deze twee taken voor de komende 11 jaar als gevolg van deze afkoop.

De kapitaalslasten worden € 0,2 mln. hoger en de overige lasten worden € 0,2 mln. hoger. Hierna volgt een puntsgewijze weergave van de afwijkingen en inzicht of deze incidenteel of structureel zijn.

- De rijksoverheid heeft BTW op elektriciteit is per 1 juli verlaagd naar 9% en is geldig tot en met 31 december 2022. Dit is een incidentele meevaller van € 0,7 mln.
- In het regeerakkoord is het onderwerp dat de vrijstelling van afvalstoffenheffing op slib zou verdwijnen niet meer opgenomen. In de begroting van dit jaar was nog wel rekening gehouden

met een afvalstoffenheffing op slib. Deze is voor 2022 komen te vervallen met het huidige regeerakkoord en levert incidenteel een meevaller van € 0,7 mln. op. Ondanks de lijn van het regeerakkoord wordt in de begroting 2023 nog wel rekening gehouden met afvalstoffenheffing ten aanzien van slib, dit omdat er nog geen definitieve uitspraken zijn gedaan.

- Een aantal toeleverende bedrijven vraagt compensatie voor de gestegen prijzen van energie. We beoordelen die verzoeken kritisch en per situatie/project. Wij houden daarbij de lijn aan dat daar waar het gaat om instandhouding van onze eigendommen of continuïteit van onze primaire processen, we eerder geneigd zijn in te stemmen dan in andere gevallen. Voor de hulpstoffen in de afvalwaterketen is, gezien de huidige marktomstandigheden, voldoende geanticipeerd in de vorige Burap. Aanvullend daarop zijn er hogere kosten voor slibeindverwerking. We zien hier een toename van € 0,6 mln. van de kosten, wat circa 10% is van de totale slibkosten. Afsproken is dat deze compensatie vervalt, zodra de energiemarkt weer terug is op niveau van 2020 en dat deze kosten niet nogmaals (via tariefindexatie) bij ons in rekening worden gebracht. Tevens neemt het bedrijf zelf een deel van de extra kosten voor haar rekening. Tevens is extra sediment verwijderd uit enkele zuiveringen, waardoor incidenteel meer reststoffen zijn afgevoerd. Dit heeft geleid tot extra kosten van € 0,1 mln. Gelet op de gemelde incidentele meevaller ten aanzien van de afvalstoffenheffing op slib kunnen we deze extra kosten opvangen.
- Incidenteel is er een meevaller van € 0,1 mln. op de Rijksheffing voor lozing van effluent op rijkswateren, doordat de afgelopen jaren minder afvalwater is geloosd. Onzeker is of dit patroon zich door gaat zetten de komende jaren.
- De hoeveelheid afvalwater uit een deelstroom in Olburgen (centraat) dat Waterstromen voor het waterschap zuivert en omzet in struviet is lager dan gepland. Dat levert een meevaller op van € 0,1 mln. De verwachting is dat dit incidenteel is en we zijn met Waterstromen in gesprek om komende jaren meer centraat van ons te nemen.
- We zien in het technische onderhoud aan onze installaties dat toeleverende bedrijven verdere hogere kosten voor onderdelen en services aan ons doorrekenen. Dit is het gevolg van beperkte beschikbaarheid van technische onderdelen en personeelstekorten bij deze bedrijven. De benodigde extra verhoging ten opzichte van de vorige Burap ligt naar schatting tussen de € 0,3 mln. en € 0,6 mln. De markt is onvoorspelbaar en daarom is er geen zekerheid te geven of zich tot dit jaar beperkt of ook de komende jaren in deze omvang blijft manifesteren.

Investerings

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Afvalwaterketen	13.047	8.503	8.504

Toelichting investeringen

De prognose voor 2022 is een onderschrijding van € 4,5 mln. ten opzichte van de begroting. Verantwoording daarover heeft in Burap 2022-1 plaatsgevonden. Ten opzichte van het vorige triaal zijn er geen afwijkingen op het investeringsvolume.

Kredietmutaties

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2022-2 Afvalwaterketen

Project-nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
81101	RWZI Olurgen Vervangen PA en diverse werkz.	€ 1.900.000	€ -130.000	€ -	€ -130.000	€ 1.770.000
80672	RWZI Olburgen vervangen slibontw atering	€ 2.250.000	€ 130.000	€ -	€ 130.000	€ 2.380.000
81216	Vervangen 2 pompen RWZI Nieuw graaf	€ 160.000	€ 10.000	€ -	€ 10.000	€ 170.000

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Afvalwaterketen**.

Nr.	Project	Reden
81101	RWZI Olburgen Vervangen PA en diverse werkz.	De vervanging van de Procesautomatisering van de slibontwatering op de RWZI Olburgen zat in dit project maar kon nog niet worden uitgevoerd omdat de slibontwatering nog niet gereed was. Het bijbehorende krediet verschuift naar project 80672 (RWZI Olburgen vervangen)
80672	RWZI Olburgen vervangen slibontwatering	De vervanging van de Procesautomatisering wordt toegevoegd aan dit project. Dit is een administratieve verschuiving vanuit project 81101 (RWZI Olburgen Vervangen PA en diverse werkz.).
81216	Vervangen 2 pompen RWZI Nieuw graaf	Overschrijding als gevolg van gestegen prijzen.

3.4.6 Risico's Afvalwaterketen

Voor het programma afvalwaterketen zijn risico's in kaart gebracht. Zowel op uitvoeringsniveau, als op strategisch niveau. In deze bestuursrapportage rapporteren we op het strategische niveau.

Op deze risico's wordt actief geanticipeerd, in de bedrijfsvoering, door samenwerking met partners en lobby. De navolgende risico's zijn relevant:

- Voor een aantal projecten zijn aanpassingen in de omgevingsvergunning nodig en moeten mogelijk nieuwe vergunningen in het kader van de natuurbeschermingswet (NBW) worden aangevraagd. De aanvraag en honorering van deze vergunningen kunnen vertragend werken op de planning van grote projecten evenals verwachte juridische uitspraken rond stikstof. Impact ontstaat dan op o.a. de biogasprojecten in Olburgen en Nieuwgraaf en de aanpassing van zuiveringen ten behoeve van de Kaderrichtlijn Water. Dit risico blijft onveranderd groot.
- Zeer Zorgwekkende Stoffen in het afvalwater en zuiveringsslib (bv. PFAS) kunnen beperkend zijn in de afvoer van gezuiverd afvalwater of zuiveringsslib. Deze nieuwe stoffen kunnen ook het functioneren van de rwzi negatief beïnvloeden of zelfs tot stagnatie leiden. Dit risico wijzigt niet ten opzichte van het vorige traal.
- Randvoorwaarden voor uitbreidingen van KRW-zuiveringen: schaarste aan grond (natuurlijke nazuivering) en onvoldoende mogelijkheid om capaciteit van het elektriciteitsnet te verwerven (netbeheer).
- Onder andere door de oorlog in Oekraïne en wereldwijde (economische) onzekerheden is er schaarste aan hulp- grondstoffen. Het leidt tot vertraging in projecten en onderhoudswerkzaamheden. We zijn extra alert om voor hulpstoffen niet onder kritische voorraden te komen, om impact op de bedrijfsvoering van de Afvalwaterketen te voorkomen.

In paragraaf 4.4 Risicomanagement zijn de risico's van de verschillende programma's samengevat in één overkoepelend overzicht.

3.5 Bedrijfsvoering

3.5.1 Omgevingswet

De Omgevingswet treedt naar verwachting in werking op 1 januari 2023. Als waterschap werken we onverminderd door aan de implementatie van de Omgevingswet zowel intern als met onze ketenpartners.

De benodigde systemen om te kunnen werken met het Digitaal Stelsel Omgevingswet – Landelijke voorziening (DSO-LV) zijn aangeschaft en geïmplementeerd. Het waterschap is afhankelijk van de werking van deze landelijke voorzieningen, om de Omgevingswet succesvol te kunnen implementeren.

Het participatiebeleid wordt opgesteld en naar verwachting eind 2022 bestuurlijk vastgesteld.

3.5.2 Digitale transformatie

Dit jaar maken we de overgang naar het werken in vier ontwikkelijnen. De activiteiten uit de begroting 2022 passen daarin. In de ontwikkelijn digitaal samenwerken is het afgelopen triaal de laatste stap in het zaakgericht werken geïmplementeerd. Hiermee voldoen we aan de betreffende afspraak uit de 'baseline basis op orde' van de Unie van Waterschappen. Binnen de lijn waterinformatie en datagedreven werken concretiseren we onze ambitie 'zicht op elke druppel'. We hebben een datalab opgezet waarin agile aan verschillende informatieproducten wordt gewerkt. In de lijn informatieveiligheid, privacy en ethiek is invulling van de voor cybersecurity beschikbaar gestelde fte voor procesautomatisering (PA) problematisch gebleken. Dit heeft voorlopig geresulteerd in verschuiving van capaciteit vanuit regulier PA-beheer naar cybersecurity. In de lijn toekomstgerichte organisatie tot slot is een traject gestart om vanuit de gedachte van 'verdwij- en verschijnbanen' in beeld te brengen wat er door digitalisering verandert in ons werk.

3.5.3 Huisvesting

Herstel vloerconstructie, noodzakelijk technisch onderhoud en vernieuwing kantoorconcept zijn in één project ondergebracht. Het project is actief en de voorbereiding van de aanbestedingen voor vloeren, onderhoud en huisvesting is gestart.

Voorafgaand aan de aanbestedingen zijn middels een percelenregeling de adviserende kennispartijen conform planning gecontracteerd voor vloeren en techniek gecontracteerd om het waterschap te adviseren en te begeleiden in het aanbestedingstraject. In 2022 worden daarom met name advieslasten gemaakt inzake het voorbereiden en uitvoeren van aanbestedingen. Vanaf zomer 2023 vindt de fysieke uitvoering van werkzaamheden aan het kantoor plaats.

In het meest gunstige scenario is de realisatie van het totale project uitgelegd op medio 2024. De planning van het project is sterk afhankelijk van de marktomstandigheden (beschikbaarheid marktpartijen, krapte op de arbeidsmarkt, beschikbaarheid materialen). Dit heeft als gevolg voor het kasritme 2022 dat € 4,0 mln. (ca. € 2 mln. per taak) wordt doorgeschoven naar de komende jaren. Na het afronden van het project zijn de vloeren hersteld, is de technische installatie up-to-date en is het kantoorconcept vernieuwd.

Kantoorconcept

De implementatie van routekaart 3.0, voorloper van het nieuwe kantoorconcept, is gerealiseerd in april. Het concept blijkt vooralsnog in de praktijk te voldoen en vormt een overbruggingsperiode voor huisvesting totdat de vloeren zijn gerepareerd, onderhoud is gepleegd en het nieuwe huisvestingsconcept geïmplementeerd is. Gedurende deze periode gaan we leren, experimenten en inzichten opdoen voor het nieuwe kantoorconcept.

Naar deze nieuwe manier van werken groeien we gedurende routekaart 3.0 binnen het bestaande gebouw met minimale lasten en zonder ingrijpende bouwkundige maatregelen toe te passen.

3.5.4 Continue ontwikkeling en arbeidsmarkt

Continue organisatieontwikkeling staat centraal in het lopende traject Ontwikkeling Sturing WRIJ. Hierbij is deze zomer een advies neergezet waarmee de organisatie zich beter kan (in)richten op toekomstbestendig ontwikkelen naar een wendbare en lerende organisatie. In het aankomende triaal zullen de koers en implementatie vorm krijgen.

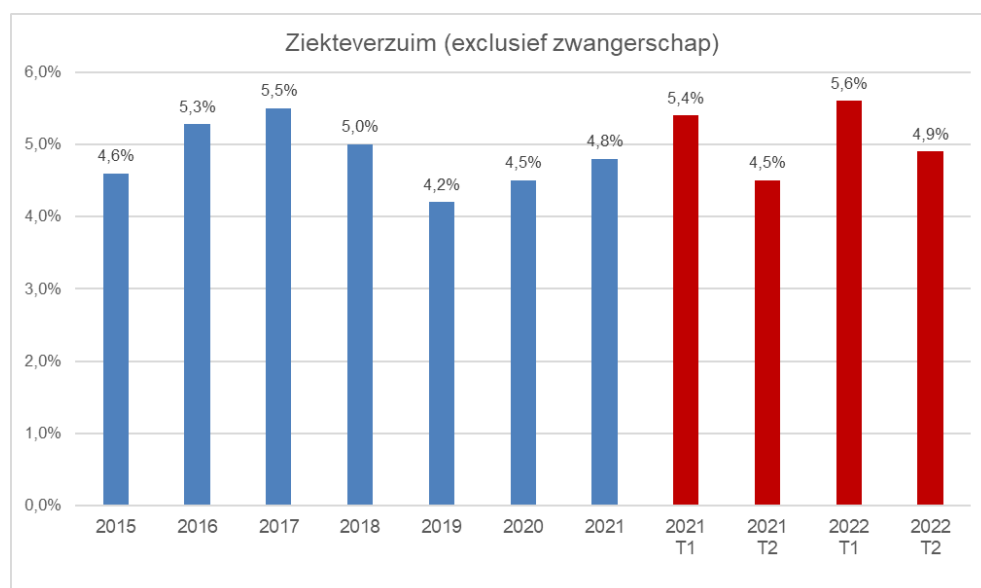
In het *Strategisch Organisatie en Personeelsprogramma 2020-2024* zijn de organisatiebrede ontwikkelopgaven Omgevingsgericht werken, Beter kiezen en integraal prioriteren, Digitale transformatie en De medewerker in zijn kracht belegd. Uitvoering vindt plaats in verbinding met bovengenoemde sturingstraject.

Vanuit het traject Lekker werken wordt actief invulling gegeven aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Op basis van vraag in de organisatie en vanuit continue dialoog met de medewerker wordt een jaarkalender met activiteiten samengesteld. De verbetering in het opdoen en behouden van passende (21^e-eeuwse) vaardigheden, kennis en houding voor ons werk in een digitale samenleving - als organisatie, unit en medewerker wordt aangejaagd in het thema digitale transformatie.

Het aanvalsplan Arbeidsmarkt richt zich op de pijlers: interne arbeidsmarkt, externe arbeidsmarkt en arbeidsmarktcommunicatie. Daarnaast wordt een analyse gemaakt ten aanzien van onze beloningsverhoudingen. Op basis van de analyses die deze zomer zijn opgesteld, wordt een plan voorgelegd. Oplevering is voorzien voor 1 november van dit jaar.

In Waterkracht-verband heeft voor de externe inhuur van medewerkers een aanbesteding plaatsgevonden waarbij voortaan gebruik wordt gemaakt van een broker-constructie. Deze broker opereert als intermediair tussen waterschappen en opdrachtnemers. De broker beschikt over veel marktkennis, recruitmentcapaciteit en een groot netwerk. De broker ondersteunt hiermee de waterschappen om ook in de huidige krappe arbeidsmarkt de goede kandidaten te kunnen vinden en neemt een belangrijk deel van de administratieve handling voor haar rekening.

3.5.5 Ziekteverzuim (exclusief zwangerschapsverlof)

Het percentage ziekteverzuim is gedaald naar 4,9%. Ten opzichte van het eerste triaal is een dalende tendens te zien in het kortdurend verzuim (maximaal 1 week). Dit is inclusief de Coronagolf die, ook binnen het Waterschap in juni heeft plaats gevonden.

Het overgrote deel van de verzuimende medewerkers is niet volledig arbeidsongeschikt maar werkt in 'passend' werk waarbij aanpassingen hebben plaatsgevonden op de arbeidsduur, arbeidstijden, arbeidsinhoud en/of arbeidsomstandigheden.

3.5.6 Weet van water

Tijdens corona hebben we met Weet van Water geïnvesteerd in de website en in onze relaties met gemeenten en andere partijen. Weet van Water groeit. Er is veel meer online betrokkenheid. Ook de betrokkenheid van gemeenten groeit. Inmiddels zijn er 15 gemeenten die Weet van Water omarmen. De samenleving is weer open en het aantal acties trekt aan. Actie doen we altijd in samenwerking met gemeenten. Naast het vergroenen van de omgeving, zijn we binnen Weet van Water ook gestart met het thema schoon water meer op de kaart te zetten middels de campagne 'Hier begint de zee'.

3.5.7 Oase

Oase staat gepland voor oktober 2023. De voorbereidingen starten in het najaar van 2022.

3.5.8 Educatie

Momenteel werken we samen met stakeholders waaronder het Watermuseum aan een nieuwe educatiestrategie. We kiezen daarbij focus qua inhoud en doelgroepen en maken een koppeling met arbeidsmarktcommunicatie.

Totdat het nieuwe aanbod geïmplementeerd is gaan we door op de oude voet.

3.5.9 Subsidies

In onderstaande tabel geven wij inzicht in de algemene subsidies die door het waterschap zijn verstrekt in de rapportageperiode.

<i>bedragen in € 1.000</i>			
	Begroting 2022	Burap 2022-1	Realisatie Burap 2022-1
Algemene subsidies (afgerond)	260	215	215

Het betreft subsidieverlening in de vorm van een jaarlijkse exploitatiebijdrage aan het Watermuseum en de Stichting tot behoud van Veluwe Sprengen en Beken.

3.5.10 Duurzaam financieel beleid

In het kader van het afbouwen van de schuld en het inzetten van de bestemmingsreserve DFB is in de PPN 2023-2026 een nieuw afschrijvingsbeleid voorgesteld. Hierbij zal het componentenstelsel voor het waterschap worden ingevoerd. Een aantal componenten zullen blijven bestaan en niet aangepast worden qua afschrijvingstermijn. Een aantal nieuwe componenten zullen met ingang van het kalenderjaar 2023 worden toegepast. Hierbij is de grootste wijziging de toevoeging van de componenten civiel, elektrotechnisch en mechanisch. Hierbij is de afschrijvingstermijn voor de civiele component 50 jaar en voor de elektrotechnische en mechanische componenten 15 jaar. Dit zal voor de komende jaren ervoor zorgen dat de balanspositie wordt verkort en dat de verhoogde kapitaalslasten gedekt worden uit de bestemmingsreserve DFB.

3.5.11 Financiële onzekerheden/ Risico's bedrijfsvoering

Binnen bedrijfsvoering worden mogelijke risico's steeds actief gemonitord, opkomende risico's worden tijdig onderkend. Waar mogelijk (dit is afhankelijk van het type risico) worden risico's gemitigeerd met passende maatregelen.

- Het belangrijkste risico's van dit moment m.b.t. bedrijfsvoering is de voortdurende dreiging van cyberattacks in relatie tot voortgaande digitalisering.
- Bij de invoering van de omgevingswet bestaat onzekerheid over de landelijke werking van het DSO.

In paragraaf 4.4 Risicomanagement zijn de belangrijkste risico's van de verschillende programma's samengevat in één overkoepelend overzicht.

3.5.12 Kredietmutaties investeringsprojecten

In deze periode zijn er geen kredietmutaties.

Hoofdstuk 4 Financiële rapportage

De rapportage in dit hoofdstuk kent een andere opbouw dan de opbouw per programma, die in voorgaand hoofdstuk is gehanteerd. Per waterschapstaak en beleidsveld wordt hier ingegaan op de lasten en opbrengsten. Afgesloten wordt met enkele financieel-technische onderdelen.

4.1 Exploitatie

4.1.1 Verwacht resultaat 2022

Het geprognosticeerde operationeel resultaat bedraagt € -0,6 mln. Het resultaat voor bestemmen ultimo 2022 stijgt naar € 4,8 mln. positief door een aantal incidentele meevallers welke betrekking hebben op het lopende jaar. De initiële begroting 2022 ging uit van een positief resultaat voor bestemmen van € 0,8 mln. Ten opzichte van de begroting zien we een verhoging van het resultaat met € 4,0 mln. en ten opzichte van burap 2022-1 een verhoging met € 3,1 mln.

Het verwachte resultaat in totaal en naar taken over 2022 geeft het volgende beeld.

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Baten	110.333	112.068	113.530	57.358	56.172
Lasten	113.832	115.764	114.114	57.807	56.307
Operationeel resultaat	-3.499	-3.695	-584	-449	-135
Dividenden	4.300	5.427	5.427	2.725	2.702
Resultaat voor bestemmen	801	1.732	4.844	2.276	2.567
Inzet BR Huisvesting	347	0	0	0	0
Inzet BR DFB	173	173	173	173	0
Resultaat na inzet BR	1.321	1.905	5.017	2.449	2.567
Bestemmen reserve DFB	1.321	1.905	1.905	1.309	596
Bestemmen vrije reserve	0	0	3.111	1.140	1.971
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0	0

bedragen in € 1.000

De **baten** (de belastinginkomsten) stijgen met € 1,5 mln. ten opzichte van Burap 2022-1. Bij de watersysteemheffing zien we een stijging van afgerond € 0,2 mln. als gevolg van de geactualiseerde WOZ-waarden. Bij de zuiveringsheffing zien we een stijging van € 1,3 mln. als gevolg van toegenomen VE's bij de bedrijven. Naast een aantal kleinere afwijkingen komt dit hoofdzakelijk door één grote lozer. Op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst over de winning van biogas uit dit afvalwater was reeds een neergang van het aantal VE verwacht. Doordat dit later plaatsvindt dan eerder was ingeschat valt het aantal VE bij deze lozer in 2022 hoger uit. In de huidige prognose is voor € 0,3 mln. aan opbrengst uit oude belastingjaren opgenomen.

In Burap 2022-1 is al aangegeven dat het **dividend** € 1,1 mln. hoger zal uitvallen dan begroot en dat deze extra dividend ten gunste van de taak Zuiveringsbeheer zal komen. In het achterliggende traal hebben zich geen nieuwe ontwikkelingen voorgedaan.

De **overige lasten** bedragen ca. € 0,7 mln. meer ten opzichte van de begroting. De bijdrage van de Provincie Gelderland aan het waterschap is met € 1,1 mln. verlaagd i.v.m. de afkoop bestaande investeringen. Zie voor verder toelichting paragraaf 4.6 Incidentele baten en lasten. Daar tegenover staan een aantal meevallers waaronder lagere onderhoudskosten (maaaien) als gevolg van droogte, lagere Rijksfactuur en het behoud van de vrijstelling op de afvalstoffenheffing.

De prognose van de **kapitaalslasten** wordt € 0,6 mln. lager dan bij Burap 2022-1 werd verwacht. Op 7 december 2021 heeft het college van D&H ingestemd met een voorstel van de Provincie Gelderland tot afkoop van de bestaande investeringen voor het vaarwegbeheer tegen de boekwaarde van ruim € 10 mln. De afschrijvingslasten die door de Provincie Gelderland wordt vergoed komen hierdoor te vervallen. Voor het wegvallen van de rentevergoeding van de Provincie Gelderland ontvangt het waterschap een eenmalige afkoopsom. Zie voor verder toelichting paragraaf 4.6 Incidentele baten en lasten.

De prognose van de **personeelslasten** blijft per saldo in lijn met de begroting en de ramingen uit Burap 2022-1. De financiële effecten van de meest recente afspraken rondom de nieuwe cao-

waterschappen zijn verwerkt in de prognose. Door het later invullen van een aantal vacatures ontstaat een meevaller. De inzet van externe inhuurkrachten neemt evenwel toe. De tarieven voor inhuur zien we verder oplopen. Ook de kosten voor externe werving nemen toe. De kosten voor ARBO-dienstverlening lopen ook verder op. Extra inzet vond plaats op zowel verzuimpreventie als verzuimbegeleiding.

In totaal worden er € 1,7 mln. aan **incidentele baten** verwacht. Als gevolg van een eenmalige afkoop van investeringen Vaarwegbeheer door provincie Gelderland vergoedt de Provincie eenmalig de eenmalige afkoop van de contante waarde van de rentederving voor de komende 11 jaar ten bedrage van € 1,5 mln.

De Belastingdienst heeft een eenmalige rentevergoeding van € 0,2 mln. uitgekeerd over de btw-teruggave van de Kaamera fabriek. Zie voor verder toelichting paragraaf 4.6 Incidentele baten en lasten.

Ten aanzien van de post **onvoorzien** zijn er geen wijzigingen in het achterliggende triaal.

4.1.2 Exploitatie per beleidsveld

Exploitatie naar beleidsvelden

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
61-Planvorming	3.478	3.523	3.478	2.857	622
62-Aanleg en onderhoud waterkeringen	8.043	7.986	8.032	8.032	0
63-Inrichting en onderhoud watersystemen	23.043	23.328	23.514	23.514	0
64-Bouw en exploitatie zuiveringstechn. werken	42.980	43.768	44.337	0	44.337
65-Inrichting en onderhoud vaarwegen	0	0	0	0	0
66-Vergunningverlening en handhaving keur	1.486	1.454	1.452	1.452	0
67-Beheersen van lozingen	1.516	1.526	1.741	1.477	264
68-Heffen en invorderen	3.929	3.924	3.537	1.714	1.824
69-Bestuur en externe communicatie	3.816	4.015	3.807	1.713	2.094
60-Centrale ondersteuning	24.693	25.957	25.672	17.656	8.016
Onvoorzien	848	283	283	142	141
Incidentele baten	0	0	1.739	750	989
Dotatie voorz. arbeidsgerelateerde verplichtingen	0	0	0	0	0
Netto lasten	113.832	115.764	114.114	57.807	56.307
Belastingopbrengsten	113.115	114.558	116.058	58.201	57.857
Kwijtschelding	2.442	2.146	2.146	715	1.431
Oninbaar	339	344	382	127	255
Netto belastingopbrengsten	110.333	112.068	113.530	57.358	56.172
Operationeel resultaat	-3.499	-3.695	-584	-449	-135
Dividenden	4.300	5.427	5.427	2.725	2.702
Resultaat voor bestemmen	801	1.732	4.844	2.276	2.567
Inzet BR Huisvesting	347	0	0	0	0
Inzet BR DFB	173	173	173	173	0
Resultaat na inzet BR	1.321	1.905	5.017	2.449	2.567
Bestemmen reserve DFB	1.321	1.905	1.905	1.309	596
Bestemmen vrije reserve	0	0	3.111	1.140	1.971
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0	0

De verschillen tussen de afgegeven prognoses en de begroting per beleidsveld zijn het directe gevolg van de eerder vermelde voor- en nadelen op lasten- en opbrengstensoorten.

4.2 Financiering

Wet Financiering decentrale overheden (Fido)

De Wet Fido heeft, kort gezegd, tot doel een solide financiering en de kredietwaardigheid van de decentrale overheden te bevorderen.

Uitgevoerde transacties in het begrotingsjaar 2022:

Langlopende financiering

De herfinanciering van bestaande geldleningen tot 2023 zijn in voorgaande jaren afgesloten met uitgestelde stortingsdatum. Er zijn in het achter ons liggende triaal geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Kortlopende financiering

Er zijn in 2022 geen kasgeldleningen afgesloten

Schatkistbankieren

In de regeling Schatkistbankieren decentrale overheden is vastgesteld dat decentrale overheden verplicht moeten deelnemen aan Schatkistbankieren. Hierbij wordt een deel van het positieve saldo in de rekening courant van het waterschap ondergebracht bij het Rijk tegen een 0% rentevergoeding. Vanaf het derde triaal zal het waterschap gebruik moeten maken van Schatkistbankieren. Dit heeft mede te maken met de afkoop van Vaarwegen, voorschot op een HWBP-project en een lager investeringsvolume in 2022. Schatkistbankieren is een aparte bankrekening waar het waterschap altijd over kan beschikken. Bij de jaarverslaggeving wordt hierover gerapporteerd.

4.3 Reservepositie en voorzieningen

Onderstaand overzicht toont het geprognosticeerde verloop van de vrij inzetbare reserves.

bedragen in € 1.000

	Prognose Burap 2022-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Reserves per 01-01-2022	6.480	4.412	2.068
Geprognosticeerd resultaat 2022 Burap 2022-2	5.017	2.449	2.567
Reserves per 31-12-2022	11.497	6.861	4.635
Bestemmen reserve DFB	1.905	1.309	596
Bestemmen vrije reserve	3.111	1.140	1.971
Reserves per 31-12-2022	9.591	5.552	4.039
Minimaal benodigde weerstandcapaciteit	2.674	1.450	1.224
Vrij inzetbare reserves per 31-12-2022	6.917	4.102	2.815

In overeenstemming met onze financiële beleidsregels wordt het jaarresultaat in principe in zijn geheel toegevoegd aan de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid (DFB). Echter, gelet op de grote onzekerheden en volatiliteit op dit moment, zijn we voornemens om het resultaat anders te bestemmen. Concreet wordt hierbij de bestemmingsreserve DFB gedoteerd in overeenstemming met de eerdere ramingen van € 1,9 mln. uit burap 2022-1. Het surplus doteren we aan de algemene reserves. Hiermee kunnen we mogelijke financiële tegenvallers in de toekomst opvangen. In bovenstaande tabel is dit reeds verwerkt. Bij de jaarrekening 2022 wordt een definitief voorstel gedaan voor de uiteindelijke resultaatbestemming.

Bestemmingsreserves

Waterschap Rijn en IJssel kent één algemene reserve per taak en drie bestemmingsreserves (Innovatiefonds, Huisvesting en Duurzaam Financieel Beleid). Onderstaand overzicht geeft het geprognosticeerde verloop van de bestemmingsreserves Huisvesting en DFB weer.

bedragen in € 1.000

	Prognose Burap 2022-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Stand BR Huisvesting per 01-01	3.400	1.850	1.550
Stand BR DFB per 01-01	16.534	9.950	6.584
Inzet BR Huisvesting	0	0	0
Inzet BR DFB	173	173	0
Resultaat na inzet BR	5.017	2.449	2.567
Bestemmen reserve DFB	1.905	1.309	596
Bestemmen vrije reserve	3.111	1.140	1.971
Stand BR Huisvesting per 31-12	3.400	1.850	1.550
Stand BR DFB per 31-12	18.266	11.086	7.181

Voorzieningen

Voorzieningen hebben een lastenkarakter en worden getroffen voor toekomstige uitgaven waarvan de oorzaak zich nu voordoet of al heeft voorgedaan. Onderstaand het verwachte verloop van de voorzieningen.

	bedragen in € 1.000		
	Prognose Burap 2022-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Voorzieningen 01-01-2022	3.968	1.809	2.159
Verwachte vermeerdering / vermindering 2022	-300	-150	-150
Voorzieningen 31-12-2022	3.668	1.659	2.009

Een belangrijke factor bij het bepalen van de hoogte van de arbeidsgelateerde voorziening is de rekenrente waarmee volgens de richtlijnen moet worden gerekend. De rekenrente ligt op dit moment hoger ten opzichte van waarmee vorig jaar gerekend moest worden. Hierdoor verwachten we aan het eind van dit jaar een gedeeltelijke vrijval van deze voorziening. Deze vrijval kunnen we eind van het jaar bij de jaarrekening kwantificeren en verantwoorden.

4.4 Risicomanagement

In hoofdstuk 3 zijn in de teksten ook risico's aangegeven die van invloed kunnen zijn op de realisatie van onze doelen van de programma's en bedrijfsvoering. In onderstaande overzicht staan de belangrijkste actuele risico's (geselecteerde Top10 risico's die nu verhoogde aandacht krijgen) op WRIJ-niveau samengevat in één overzicht. Het is een momentopname, de aangegeven beweging is bepaald ten opzichte van het eerste triaal van 2022.

- De kleurschaal geeft de zwaarte van het risico aan, dit is kwalitatief bepaald op basis van het huidige inzicht. Bij groen zijn we redelijk comfortabel, geel zit op de grens van het acceptabele, oranje vraagt om maatregelen voor zover dit mogelijk is, bij rood is sprake van een hoge urgentie.
- De drie pijlers staan voor een verschil in handelingsperspectief. In lopende processen (linker pijler) kunnen risico's vermeden worden (de kans van optreden wordt verlaagd). Bij externe risico's (rechts) is er weinig invloed op de kans van optreden en wordt actie genomen om de impact te kunnen opvangen. Bij strategische keuzes (midden) wordt de balans gezocht tussen de verwachte opbrengst en de bijbehorende (bewust genomen) risico's.

In de tabel onder het overzicht wordt uitleg gegeven over de risico's en het handelingsperspectief.

Risico in lopende processen (actief vermijden)	Risico bij strategische keuzes (bewust nemen)	Externe risico's (voorbereid zijn)
– <u>Kosten HWBP</u>: financiering en beheersing projecten i.r.t. subsidie-systeematiek ↓ <u>Compliance aan wet</u>: verbeterplan aantoonbaar rechtmatige inkoop vordert maar nog niet gereed	– <u>Opgave en ambitie</u>: veel hooi op de organisatie-vork (menskracht, financiering). ↑ <u>Schone leefomgeving</u>: waterschap behaalt haar KRW deelopgaves niet tijdig i.v.m. zoeken naar optimale keuzes en route ↓ <u>Energie neutraal</u>: onzekerheden (succes, reputatie) vergunningstraject wind Zutphen ↑ risico stijgt – risico onveranderd ↓ risico daalt	– <u>Klimaatrobuust</u>: In de tijd toenemende overlast door droogte en extreme neerslag ↑ <u>Economische omstandigheden</u>: materialen, energie, aannemers, arbeidsmarkt, inflatie ↑ <u>Projecten</u>: vertraging / hogere kosten projecten door stikstof of PFAS problematiek – <u>Informatieveiligheid</u>: cyberaanval (ransomware, datadiestaf) ↑ <u>Ruimtelijke ordening</u>: is politieke discussie (NPLG) kans en/of vertragende factor bij gebiedsontwikkeling?

Risico	Impact	Uitleg	Handelingsperspectief
Kosten HWBP: financiering en beheersing projecten i.r.t. subsidie systematiek.	Financieel	De HWBP-subsidiemethodiek maakt een goede beheersing extra belangrijk. Bij verschil van inzicht tussen HWBP-programmabureau en waterschap kan een korting op de toegekende projectsubsidie worden opgelegd, discussie hierover leidt tot vertraging en hogere kosten. Kostenoverschrijdingen bij projecten worden op ons waterschap afgewenteld. Hoge volatiliteit in prijzen voor energie en grondstoffen maken dit risico actueler.	Op basis van de externe evaluatie Project Rijnkade en HWBP-organisatie wordt ons HWBP-programma verder geprofessionaliseerd. We blijven in dialoog met de landelijke HWBP-organisatie over de gehanteerde systematiek en over actuele risico's zoals prijsvolatiliteit (hardheidsclausule). Het blijft van belang om het college goed geïnformeerd te houden.
Compliance aan de wet: verbeterplan aantoonbaar rechtmatige inkoop vordert maar nog niet gereed.	Wetgeving, Reputatie	De externe accountant heeft over de jaren 2019, 2020 en 2021 een beperkende verklaring gegeven t.a.v. rechtmatigheid van inkoop. Hoewel verbetering zichtbaar is zijn we er nog niet in geslaagd om onder de vastgestelde grenzen van onrechtmatigheid te blijven. Voor 2022 is het beeld hoopvol maar nog niet zeker.	Het opgezette verbeterplan toont goede voortgang. Alles is erop gericht om over 2022 te voldoen aan de eisen voor rechtmatigheid, dit vraagt een bijdrage van vele units. Er wordt periodiek gerapporteerd aan het directieteam over de voortgang en vooruitzichten.
Opgave en ambitie: veel hooi op de organisatie-vork (menskracht, financiering).	Doelbereik	Ons waterschap heeft een uitgebreid palet aan doelen en eigen ambities, zoals uitgewerkt in het WBP. Het totaalpakket is erg groot voor onze organisatie (menskracht). Door hoge prijsniveaus is ook het kostenniveau hoog. Kansen (b.v. subsidies i.h.k.v. groeifonds) zijn onzeker.	Het WBP geeft richting (keuzes, prioriteiten) in grote lijnen. Op de hiervoor ge-eigende momenten in de P&C cyclus (PPN, Begroting) wordt discussie gevoerd over invulling en worden keuzes aan het bestuur voorgelegd.
Schone leefomgeving: waterschap behaalt haar KRW-deelopgaves niet tijdig i.v.m. zoeken naar optimale keuzes en route.	Doelbereik, Reputatie	Er zijn signalen dat de gezamenlijke KRW-opgave van betrokken overheden en organisaties niet voor 100% tijdig zal worden volbracht. Ons waterschap ligt nu op koers om onze individuele bijdragen (b.v. aanpassingen van enkele waterzuiveringen) tijdig te volbrengen, het traject vraagt wel om snelheid en dat stelt ons soms voor dilemma's.	We hebben te maken met lastige keuzes waar het afdwingen van de noodzakelijke snelheid (bijvoorbeeld bij grondverwerving) nadelige gevolgen kan hebben voor de goede samenwerking met de omgeving die voor ons waterschap ook bij andere opgaven van groot belang is.
Energieneutraal: onzekerheden (succes, reputatie) vergunningstraject wind Zutphen.	Doelbereik, Reputatie	Er is geen zekerheid dat nieuwe aanvraag succesvol zal zijn. Dat doet enerzijds iets met ons imago als waterschap en anderzijds kan dit betekenen dat we onze doelstelling energie-neutraliteit niet behalen.	In de communicatie wordt uitgelegd waarom we nieuwe aanvraag indienen. De noodzaak om als B.V. Nederland minder afhankelijk te worden van Russisch gas geeft de aanvraag wellicht wat extra "wind mee".
Klimaatrobuust in de tijd toenemende overlast door droogte en lokale extreme neerslag.	Doelbereik, Reputatie	Weersextremen raken ook ons gebied. In 2022 hebben we opnieuw te maken met extreme droogte, met consequenties voor ons gebied en voor ons waterschap. In 2021 is Limburg getroffen door extreme neerslag (waterbom) die ook in ons gebied zou kunnen voorkomen. Media en maatschappij kijken naar waterschappen voor het nemen van maatregelen, ook voor droogte.	Een belangrijk deel van het WBP is gewijd aan klimaatrobuustheid. Maatregelen hebben veelal een lange termijn karakter, het handelingsperspectief op korte termijn is beperkt. Waar mogelijk worden maatregelen genomen om water vast te houden, de i.h.k.v. EDDGI geplaatste stuwen lijken effect te hebben en kennen veel belangstelling. Geëvalueerd wordt wat extreem zware neerslag in ons gebied kan teweegbrengen en hoe we de effecten kunnen opvangen.
Economische omstandigheden: prijsniveaus energie/grondstoffen, arbeidsmarkt, inflatie.	Doelbereik, Financieel	Macro-economische omstandigheden hebben een financiële impact en bemoeilijken bovendien de voortgang van onze projecten en activiteiten. Sommige materialen kennen zeer lange levertijden. Prijsniveaus zijn hoog en volatiel. Voorbeeld hiervan is de vervanging van de slibontwatering bij de RWZI Olburgen. Hier verwachten we meerkosten van ongeveer € 1,8 mln. Aannemers zijn steeds vaker niet bereid om aan te bieden. Gecombineerd geeft dit grote onzekerheid binnen de projectenportefuille. Krapte op de arbeidsmarkt maakt het invullen van onze vacatures lastig, ook onze aannemers en adviesbureaus hebben hier last van. Op termijn kan hoge inflatie ons waterschap raken (woningmarkt, WOZ, oninbare belastingen).	De externe omstandigheden zijn niet beïnvloedbaar. Ons handelingsperspectief is erg beperkt, zeker bij activiteiten die onvertraagd doorgang moeten vinden. Waar relevant kunnen we onze keuzes (denk aan ontwerpkeuzes) aanpassen op prijsniveaus en beschikbaarheid van materialen. We besteden gericht aandacht aan het effectief werven én behouden van medewerkers.

Risico	Impact	Uitleg	Handelingsperspectief
Projecten: vertraging/hogere kosten projecten door stikstof- of PFAS-problematiek.	Doelbereik	De beperking van stikstofuitstoot geeft overal in de maatschappij grenzen. De huidige bouwvrijstelling m.b.t. stikstof biedt ons nu ruimte maar wordt mogelijk ingetrokken. Naast stikstofregels hebben projecten met grondverzet te maken met PFAS-wetgeving. Landelijk beeld is dat hierop bij projecten vaak (te) laat wordt geanticipeerd. Beide issues kunnen leiden tot vertraging van projecten en hogere kosten.	Onze projectorganisatie is nogmaals gewezen op beide aspecten. Onduidelijkheid ten aanzien van stikstof-regels vertaalt zich direct door naar onzekerheid binnen onze (geprojecteerde) projecten. Er wordt gecheckt of het PFAS-risico op tijd in beeld is in onze projecten (b.v. HWBP).
Informatieveiligheid: cyberaanval (ransomware, datadiefstal).	Doelbereik, Financieel	In toenemende mate zien we dat organisaties geraakt worden door ransomware of andere vormen van aanvallen. De schade kan heel groot zijn, vooral als de organisatie door een aanval geheel stil komt te liggen. Van reputatieschade is vooral sprake indien de organisatie niet goed is voorbereid op het omgaan met een zich voordoend cyber-incident.	In 2022 is ons beleid t.a.v. cybersecurity geactualiseerd. Naast aandacht voor preventie (deur dicht houden) richt ons waterschap zich steeds meer op detectie en reactie mocht het toch een keer gebeuren. We volgen de richtlijnen voor overheden en vullen dat aan met een risico gestuurde afweging die samen met andere waterschappen wordt ontwikkeld. Tussentijdse toetsing (penetratietests, audits, rekenkameronderzoek) helpt ons om verdere verbetering te realiseren.
Ruimtelijke ordening: is politieke discussie (NPLG) kans en/of vertragende factor bij gebiedsontwikkeling?	Doelbereik	Nederland heeft te kampen met enkele problemen die samenkomen in vraagstukken over gebiedsinrichting. De politieke discussie en de inrichting van het Nationaal Plan Landelijk Gebied kan ons kansen bieden om onze doelen beter of sneller te bereiken. Het kan echter ook voor vertraging zorgen bij individuele projecten als vergoederde plannen heroverwogen moeten worden.	Ons waterschap streeft naar een constructieve deelname aan de planvorming en naar passende invloed op het NPLG. We hebben deze mogelijkheid omdat de uitvoering vooral op regionaal gebied zal plaatsvinden in goed overleg tussen betrokken overheden en andere organisaties. Door de veelheid aan (soms tegenstrijdige) doelen en belangen zal de mate van invloed beperkingen kennen.

Niet langer opgenomen in dit overzicht:

- Afstemming dijkversterking dijkkring 48-1 op Nederlands en Duits beleid: de dialoog met de Duitse verantwoordelijken heeft onlangs een nieuwe impuls gekregen en het risico heeft continu aandacht in onze organisatie.
- Consequenties op termijn van zeer zorgwekkende stoffen in afvalwater en slib is als risico niet verdwenen. Het is van de actualiteitslijst gehaald omdat het een lange-termijn karakter heeft en de aandacht goed is geborgd in onze ontwikkelingen.
- Effecten Coronacrisis: onzekerheid over nieuwe varianten. Ook deze onzekerheid is niet verdwenen en een nieuwe piek kan zeer snel weer opkomen. Op dit moment kijkt de organisatie, met ervaring en aanpassingen van de afgelopen 2 jaren op zak, met toegenomen vertrouwen naar wat komen gaat.

Mitigeren, verzekeren, accepteren of financiële reserve

Risico's behoren tot de normale taakuitoefening en mogelijk dus ieder jaar kunnen optreden worden op een passende manier opgevangen. Bij voorkeur worden risico's vermeden of beperkt door operationele maatregelen (redundantie in installaties, goed beleid, procedures, opgeleid personeel, etc.). Waar mitigeren niet mogelijk of te duur is wordt overwogen om een risico te verzekeren, dit is niet altijd mogelijk of gunstig. De financiële impact van de restrisico's (niet gemitigeerd of verzekerd) moeten worden opgevangen vanuit onze reserves (weerstandscapaciteit).

4.5 Waterschapsbelastingen

Bij de zuiveringsheffing zien we een stijging van het aantal VE. Deze komt voor rekening van de bedrijven. Naast een aantal kleinere afwijkingen komt dit hoofdzakelijk door één grote lozer. Op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst over de winning van biogas uit dit afvalwater werd reeds een neergang van het aantal VE verwacht. Doordat dit later plaatsvindt dan eerder was ingeschat valt het aantal VE bij deze lozer in 2022 hoger uit.

Bij de watersysteemheffing zien we relatief stabiel beeld ten opzichte van voorgaande ramingen. Bij de gebouwde eigendommen stijgt de raming door een gunstige afloop van oude belastingjaren.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Zuiveringsheffing	56.312	56.584	57.857
Woonruimten	37.134	37.203	37.397
Bedrijven	19.178	19.381	20.460
Watersysteemheffing	56.803	57.974	58.201
Gebouwd binnendijs	28.556	29.717	29.932
Gebouwd buitendijs	24	24	25
Ongebouwd binnendijs	6.256	6.241	6.259
Ongebouwd buitendijs	33	33	32
Ongebouwd wegen binnendijs	544	544	545
Ongebouwd wegen buitendijs	1	1	1
Ingezetenen	20.898	20.919	20.932
Natuur	169	171	171
Directe lozers	322	322	305
Leges	0	0	0
Totaal opbrengsten	113.115	114.558	116.058

De verwachte oninbaarheid groeit mee met de stijging in de belastingopbrengsten. Bij kwijtschelding zien we een stabiel beeld ten opzichte van de voorgaande ramingen, mede op basis van de realisatiecijfers.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Kwijtschelding	2.442	2.146	2.146

bedragen in € 1.000

	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2
Oninbaar	339	344	382

4.6 Incidentele baten en lasten

Incidentele baten

Afkoop investeringen Vaarwegbeheer door provincie Gelderland, met een eenmalige afkoop rentederving van € 1,5 mln. welke als incidentele bate wordt verantwoord.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft op 7 december 2021 ingestemd met:

1. Het voorstel van de provincie Gelderland om vanaf 2022 nieuwe investeringen ten behoeve van het Vaarwegbeheer jaarlijks te vergoeden in plaats van te activeren bij het waterschap.
2. Het voorstel van de provincie Gelderland tot afkoop van bestaande investeringen (tot en met 2021) van het Vaarwegbeheer inclusief de eenmalige afkoop van de contante waarde van de rentederving voor de komende 11 jaar.
3. De verdeling van de rentederving conform de renteverdeling activa begroting 2022.

Dit besluit is ook als een mededeling behandeld in de commissie Financiën en Bestuurlijke Zaken op 22 februari 2022. De Provincie Gelderland heeft het bovenstaande voorstel op 12 juli 2022 bevestigd waarmee het definitief is geworden en verwerkt in de voorliggende bestuursrapportage.

De eenmalige afkoop van de rentederving bedraagt € 1,5 mln. en wordt evenredig over de twee taken van het waterschap verdeeld.

Door het besluit hoeft het waterschap investeringen ten behoeve van het Vaarwegbeheer niet meer zelf te financieren. Tevens staan op de balans van het waterschap onder de vaste activa alleen activa die te maken hebben met de wettelijke taken van het waterschap.

Het bedrag van de afkoop kan worden gebruikt voor de financiering van nieuwe investeringen voor onze waterschapstaak, hierdoor hoeft er minder te worden geleend.

Eenmalige rentevergoeding

De Belastingdienst heeft een eenmalige rentevergoeding van afgerond € 0,2 mln. uitgekeerd over de btw-teruggave van de Kaamera fabriek. De btw-teruggave was al administratief verwerkt in 2020, maar over dit bedrag is nu nog een rentevergoeding ontvangen aangezien de daadwerkelijke uitbetaling door de Belastingdienst in augustus 2022 heeft plaatsgevonden.

Overige ontwikkelingen

Vanuit het Rijk is toegezegd dat de waterschappen financieel gecompenseerd worden voor gederfde belastingopbrengsten als gevolg van de eerdere landelijke coronamaatregelen. Voor belastingjaar 2020 hebben we op basis van deze afspraak als waterschap Rijn en IJssel compensatie aangevraagd voor een bedrag van afgerond € 1,8 mln. Deze aanvraag is nu, gebundeld met de aanvragen van andere waterschappen, ter goedkeuring verstuurd aan de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Financiën. Het is op dit moment nog niet duidelijk wanneer hierover een definitief besluit genomen wordt. Daarom is dit bedrag nog niet verwerkt in de huidige ramingen.

4.7 Verbonden partijen

Door middel van verbonden partijen kunnen (beleids)voornemens van het waterschap tot uitvoering worden gebracht. In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en daarmee verband houdende mogelijke risico's wordt in de begroting een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen (een rechtspersoon, waarin het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft).

Het waterschap heeft de volgende verbonden partijen: Gemeenschappelijk Belastingorganisatie Lococensus/Tricijn (GBLT), Het Waterschapshuis, Aqualysis, Euregio, Waterstromen B.V., Waterschap Rijn en IJssel energie Holding B.V., Waterschap Rijn en IJssel windenergie Duiven B.V., NWB-bank, Unie van Waterschappen en Muskusrattenbestrijding.

In het achterliggende triaal hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan bij onze verbonden partijen.

4.8 Overige kengetallen

- *Renteontwikkeling:* De renteontwikkeling wordt doorlopend gemonitord waardoor er gecontroleerd en maximaal gebruik kan worden gemaakt van de kasgeldlimiet.
- *Loonontwikkeling:* In de Begroting 2022 is uitgegaan van een loonlastenstijging van 3,0%.
- *Ontwikkeling inflatie:* In de Begroting 2022 is uitgegaan van een inflatiepercentage van 2,0%. Door de huidige ontwikkelingen op de energie-, grondstoffen en materialenmarkt alsook de geopolitieke situatie in de wereld is deze inschatting ondertussen achterhaald. Daarom gaan we nu uit van de meest realistische inschattingen voor dit jaar.

Supplement 1 Zuiveringsrendementen

Percentage voldoen aan de maatwerkvoorschriften

Het percentage waarin de rwzi's voldoen aan de maatwerkvoorschriften geeft aan of de rwzi's aan de lozingseisen voldoen. In deze prestatie indicator wordt het gemiddelde van alle rwzi's bepaald, waarbij omvang van installatie meegewogen wordt. Alle individuele overschrijdingen worden hieronder verantwoord.

In de Begroting 2022 is aangegeven dat de rwzi's over het hele jaar gezien 98,5% moeten voldoen.

De prognose op basis van het tweede trial is, dat 99,6% voldoet. Er is één rwzi met (structurele) overschrijdingen en één met een incidentele overschrijding.

Rendement van fosfaat en stikstof over het gehele gebied.

Bij het bepalen van het gebiedsrendement wordt bekeken hoeveel procent van de inkomende vervuiling door alle 13 zuiveringen - bij elkaar opgeteld - wordt verwijderd.

Rwzi's worden gestuurd op individuele lozingseisen/voorschriften. Als alle zuiveringen aan die lozingseisen voldoen, dan verwijderen we automatisch zoveel stikstof en fosfaat, dat het gebiedsrendement ruim wordt gehaald. De zuiveringen worden dan ook niet meer op gebiedsrendement gestuurd, maar alleen op de individuele lozingseis.

Het gebiedsrendement over 2022 komt naar verwachting voor stikstof uit op 88% en voor fosfaat op 90%.

	Influent		Toetsing		
	Debiet	Belasting	% voldoen aan voorschriften		
	[m3/d]	I.E. à 150 g TZV	Eerste trial	Tweede trial	Geheel 2022
Aalten	4.084	27.034	100	100	
Dinxperlo	3.278	15.287	100	100	
Etten	30.415	201.543	99	99	
Haarlo	8.726	76.601	100	100	
Holten	4.230	34.720	93	90	
Lichtenvoorde	4.537	33.430	100	100	
Nieuwgraaf	50.683	276.446	100	100	
Olburgen	17.731	101.891	100	100	
Ruurlo	1.478	10.861	100	100	
Varsseveld	2.899	18.477	100	100	
Wehl	1.192	9.244	100	100	
Winterswijk	9.445	105.340	100	100	
Zutphen	36.575	256.316	100	100	
Totaal	175.274	1.167.191	99,7	99,6	

Doelstelling begroting

98,5

Bijzonderheden (overschrijding van de formele norm)

In het tweede trial is er alleen nog een overschrijding op RWZI Holten. Dit is nasleep uit 2021, het corrigeert zich nu tot onder de norm van N-totaal. In de prognose is rekening gehouden met de kans dat in de loop van dit jaar nogmaals een kleine overschrijding mogelijk is. Er wordt op dit moment uitvoering gegeven aan het goedgekeurde investeringsvoorstel 'Holten Robuust' waarin een mix van maatregelen is voorgesteld o.a. ook voor aanpassing van de installatie. Dit project loopt en de aanpassingen zijn volgens planning gereed voorjaar 2023.

RWZI Etten heeft het gehalte aan onopgeloste stoffen eenmalig overschreden door een piek-regenbui. Het nabezinkproces op RWZI Etten verliep die dag niet volledig. Dit proces krijgt extra aandacht door het zoeken naar procesoptimalisatie.

Toetsing zomergemiddelden

Omdat fosfaat met name in de zomerperiode nadelig is voor het oppervlaktewater, wordt in de periode van 1 april tot en met 31 augustus extra fosfaat verwijderd op de zuiveringen. In veel gevallen door hogere dosering van metaalzouten. In onderstaande tabel zijn de resultaten van de afgelopen zomer weergegeven. Hoewel het de verwachting is dat de prognoses van de zomergemiddelden voor de rwzi's Ruurlo en Lichtenvoorde binnen de norm blijven, laat de tabel tot nu toe een lichte overschrijding zien (0,9 mg/l bij een norm van 0,8 mg/l). Reden hiervan is dat nog niet alle uitkomsten van bemonsteringen binnen zijn en dit daarmee nog een incompleet beeld geeft.

RWZI Haarlo overschrijdt de norm voor het zomergemiddelde. De oorzaak van de overschrijding is een samenloop van omstandigheden; onderhoudswerkzaamheden in het primaire proces, onverwachte regen en de lange perioden van droogte.

	Fosfaat [mg/l]	
	Realisatie	Norm
	zomer gemiddelde	zomer- norm
RWZI Aalten	0,8	0,8
RWZI Dinxperlo	0,7	1,0
RWZI Etten	0,4	0,7
RWZI Haarlo	0,8	0,5
RWZI Holten	0,5	0,7
RWZI Lichtenvoorde	0,9	0,8
RWZI Ruurlo	0,9	0,8
RWZI Varsseveld	0,6	0,8
RWZI Wehl	0,4	0,5
RWZI Winterswijk	0,4	0,5

Supplement 2 Rapportage naar lasten- en opbrengstensoorten

Exploitatie naar soorten

bedragen in € 1.000

Lasten	Begroting 2022	Burap 2022-1	Prognose Burap 2022-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Rente	8.392	8.392	8.392	4.106	4.286
Afschrijving	23.072	22.888	22.265	11.085	11.180
Personeelslasten	39.800	40.449	40.503	26.176	14.148
Gebruiksgoederen	2.240	2.296	1.943	1.454	458
Verbruiksgoederen	2.220	2.815	2.863	323	2.537
Energie	5.246	5.712	5.038	1.659	3.370
Huren/pachten etc.	989	797	810	339	401
Verzekeringen/belastingen	698	776	1.114	721	393
Onderhoud door derden	11.501	12.642	13.057	6.058	6.960
Overige diensten en bijdragen door/aan derden	26.473	26.988	26.839	10.223	16.541
Kwijtschelding	2.442	2.146	2.146	715	1.431
Oninbaar	339	344	382	127	255
Onvoorzien	848	283	283	142	141
Incidentele lasten	0	0	0	0	0
Mutatie arbeidsgelateerde voorziening	0	0	0	0	0
Subtotaal	124.261	126.528	125.634	63.128	62.101
Baten					
Dividenden	4.300	5.427	5.427	2.725	2.702
Rente hypotheke u/g	210	215	212	28	183
Baten salarissen sociale lasten	3	562	616	317	299
Geactiveerde personeelslasten	5.015	5.106	5.106	3.245	1.861
Opbr. goederen, werken en diensten voor derden	388	657	657	29	561
Opbrengst uit eigendommen	108	108	108	89	19
Bijdragen van derden	1.922	1.626	554	19	197
Dekkingsmiddelen, belastingen	113.115	114.558	116.058	58.201	57.857
Incidentele baten	0	0	1.739	750	989
Subtotaal	125.061	128.260	130.477	65.404	64.668
Resultaat voor bestemmen	801	1.732	4.844	2.276	2.567
Inzet BR Huisvesting	347	0	0	0	0
Inzet BR DFB	173	173	173	173	0
Resultaat na inzet BR	1.321	1.905	5.017	2.449	2.567
Bestemmen reserve DFB	1.321	1.905	1.905	1.309	596
Bestemmen vrije reserve	0	0	3.112	1.141	1.971
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0	0